Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראָשען | היינט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 41/1641 | Łódź, Niedziela 17 lutego 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאָדז, זונטאג, ז׳ אדר א׳ תרפ״ט | Nr. 41/1641

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

דער קאָמיטעט „פּיקוח נפש" בײַ דער אַרבייט

גרויסער אינטערעס צו דער איניציאַטיוו פון „נייעם פאָלקסבלאַט".— בני-ברית-לאָדזשע, רעטונגס-קאָמיטעט, „וויזאָ" אונטערשטיצן די אקציע.

היינט 6 אָווענד ערעפנונג פון די וואַרים- און דערנעהרונגס-פּונקטען.

דער פּערנעהם פון דער אַקציע פאַר די אָרימסטע אין אונזער שטאָט, וועלכע איז אָנגעהויבען געוואָרען דורכ׳ן „נייעם פאָלקסבלאַט" איז געוואָרען אַזוי גרויס, אַז ער האָט איבערגעשטיגען אַלע ערוואַרטונגען. אין פערלויף פון צוויי טאָג זענען געוואָרען פולשטענדיג

אָרגאַניזירט און אַפּראָוויזירט 11 וואַרים- און דערנעהרונגס-פּונקטען

אין די פערשידענסטע טיילען פון דער שטאָט. שוין היינט פּינקטליך 6 אַ זייגער אין אָווענד קומען פאַר די ערעפנונג פון אַלע וואַרים- און דערנעהרונגס-פּונקטען מיטאַמאָל און קיין שום יודישער אָרימאַן וועט שוין היינט נישט דאַרפען געהען אין זיין אָרימען שטיבעל הונגעריג און געפרוירען. קיין שום קינד וועט מעהר נישט דאַרפען געהען אין שול אַריין אָהן אַ גלאָז טיי און אָהן אַ שטיקעל ברויט.

דער דאָזיגער פערנעהם פון דער אַקציע בעווייזט וואָס מ׳קען אויפטון מיט ריהרעוודיגער איניציאַטיוו, אויפריכטיגען ווילען און פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר׳ן מאָמענט.

פרייטאָג פון נאַכט קפריה אָן האָט דער צייטווייליגער קאָמיטעט וועלכער איז אויסגעוועהלט געוואָרען אויף דער פערזאַמלונג אין „נייעם פאָלקסבלאַט" גענומען צו דער אַרבייט. ס׳האָט נישט געפעהלט קיין איין מענש. אַלע ווי איינער זענען געקומען צו אַלע בּיז־איצטיגע זיצונגען און זיך אַקטיוו בעטייליגט אין דער אַרבייט.

די ערשטע זאָרג פון קאָמיטעט אויף דער פרייטאָגדיגער זיצונג איז געווען צו

בעזאָרגען די פּונקטען מיט קוילען,

כדי צו קענען איינהייצען און שוין זונטאָג זאָל מען קענען עפענען די וואַרים־שטובען, און אַ דאַנק דער בעמיהונג פון קאָמיטעט און דעם פּרעזעס פון דער קהלה־פערוואַלטונג ה׳ מינצבערג איז געלונגען דערהייל צו בעקומען 40 קער קוילען, וועלכע ווערען שוין היינט צושיקט אין אַלע פּונקטען. דאַן איז ענטשטאַנען די פראַגע וועגען טיי־קעסלען און טעפלעך. און שוין אין אַ האַלבער שעה אַרום זענען אַ דאַנק דער מיטהילף פון ה׳ גרינשפּאַן געוועזן 12 נייע גרויסע היגיענישע קעסלען, עטליכע הונדערט טעפלעך און טיי־טשיינקעס, וועלכע ווערען היינט איבערגעפיהרט אין די פּונקטען. דאַן איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די וואַרים־שטובען זאָלען זיין אָפען פון 8 אינדערפריה ביז 8 אינאָווענד. דאָס אַרויסגעבען טיי און ברויט וועט פאָרקומען דריי מאָל טעגליך: פון 8 ביז 10 אינדערפריה פון 1 ביז 3 מיטאָג און פון 6 ביז 8 אָווענד.

יעדער בעזוכער וועט בעקומען

אַ טעפּעל טיי מיט צוקער און אַ האַלבּ פונט ברויט גאַנץ אומזיסט

און דאַן איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די פּונקטען, וועלכע האָבען נישט קיין אייגענע אויזוענס זאָלען אויך בעקומען פון קאָמיטעט אויזוענס.

ווען אַלץ איז שוין געווען צוגעגרייט, אַז די וואַרים- און דערנעהרונגספּונקטען זאָלען פון היינט זונטאָג זיין טעטיג, איז דער קאָמיטעט צוגעטרעטען צו װאַרגען וועגען צוציהען צו דער אונגעהויערוויכטיגער אַקציע די ברייטסטע קרייזען פון דער געזעלשאַפט.

נאָך אַ פערשטענדיגונג מיט׳ן פּרעזידיום פון „וויזאָ" איז צוגערופען געוואָרען אַ ספּעציעלע זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון „וויזאָ", וואו אַ פאָרשטעהער פון קאָמיטעט האָט רעפערירט דעם ציל פון דער אַקציע פאַר די עלענדע און אָרימע יודען.

די פערוואַלטונג פון „וויזאָ"

האָט מיט בעגייסטערונג איינשטימיג אָנגענומען אַ בעשלוס צוזושטעהן צו דער אַקציע און האָט דעלעגירט אין קאָמיטעט ד״ר פרוי רעזניק.

דער פאָרשטעהער פון קאָמיטעט ה׳ משה העלמאַן איז דאַן דעלעגירט געוואָרען צו רעפערירען מיט דער

לאָדזשע בני-ברית

וועגען אונטערשטיצען די אַקציע. ה׳ העלמאַן האָט קודם־כל רעפערירט מיט׳ן פּאָרזיצענדען פון בני־ברית־לאָדזשע ה׳ יאַהאַ. פּאַוועל ראָזענטאַל, דאַן מיט׳ן סעקרעטאַר ד״ר שווינג און ד״ר ברוידע. אַלע הערען האָבען זיך מיט דעם גרעסטען אינטערעס בעצויגען צו דער אַקציע, פערזיכערט, אַז „בני־בריה" וועט אין איהר אָנטיילנעהמען. אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון „בני־ברית" וועט דעצידירט ווערען די פאָרם, אין וועלכער בני־ברית וועט זיך בעטייליגען אין דער אַקציע. מיט דעם האָט זיך געענדיגט דער פרייטאָגדיגער טאָג.

נעכטען אין אָוענד איז ווידער פאָרגעקומען אַ זיצונג פון קאָמיטעט און ווידער האָבען זיך אַלע ווי איין מענש געשטעלט צו דער אַרבייט. אויף דער זיצונג זענען אָנוועזענד געווען די ה״ה משה העלמאַן, יוליאַן וואָלף, מ. וואָלף, א. קאָהן, ד״ה פרוי רעזניק, פרנס פליוואַצקי, רענט. דרייהאָרן, זעליג קליין, ש. זיירלער, דער פערטרעטער פון „נייעם פאָלקסבלאַט" י. ראָזענבערג און די פאָרשטעהער פון בעקער־צעך די ה״ה צווילך און יעלין.

ה׳ משה העלמאַן גיט אָפּ אַ בעריכט וועגען דער ביז־איצטיגער אַרבייט און וועגען די אונטערהאַנדלונגען מיט „וויזאָ" און בני־בריח: אויפ׳ן אָרט ווערט בעשלאָסען זיך צו ווענדען צום

לאָדזער רעטונגס-קאָמיטעט,

אַז ער זאָל דעצידירען דעם אופן פון צוטרעטען צו דער אַקציע.

די פערטרעטער פון בעקער־צעך זענען ווי ווייט זיי האָבען געקענט נאָכקומען דעם קאָמיטעט און זיך אונטערגענומען צוצושטעלען

ברויט פון דער בעסטער קוואַליטעט,

צו די גענויעסטע פרייזען. לויט אַלע פאַראויסזעהונגען וועט מען דאַרפען פאַר אַלע פּונקטען טעגליך 600 ברויט. איינשטימיג איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצורופען דעם קאָמיטעט און די אַקציע „פּיקוח נפש".

ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען די אַקציע דערווייל אויסצורעכענען אויף 30 טעג מיט אַ ביודזשעט פון

36 טויזענד זלאָטים.

די פאַנדען וועלען גענומען ווערען טיילוויז פון דער יודישער קהלה, טיילוויז פון בני־ברית, רעטונגס־קאָמיטעט און פון פריוואַטע זאַמלונגען.

די ווירטשאַפטליכע זייט פון דער אַקציע און דעם פּראָדוקטען־לאַגער האָט איבערגענומען די פרויען־געזעלשאַפט „וויזאָ", וועגען די דאָזיגע ענינים נאַרוטאָוויטש 2, טעל. 83-23. און פרוי ד״ר ברוידע דאַרף מען זיך ווענדען צו פרוי ספּעקטאָר, פּיעטריקאָווער 107, טעל. 10-36, ד״ר פרוי רעזניק, רע, טעל. 34-35. די ווייטערדיגע זיצונג קומט שוין פאַר היינט בייטאָג.

דאָס איז דער גרויסער סך־הכל פון דער אָפּגעטוענער אַרבייט אין פערלויף פון 2 טעג.

*

אין פאָלגענדע ערטער ווערען היינט 6 אַ זייגער אין אָווענד געעפענט די וואַרים- און דערנעהרונגס־פּונקטען:

לאָקאַל פון „משמרת החולים", אַלעקסאַנדראָווסקאַ 6.

לאָקאַל פון „בית־לחם", וסכאָדניא 70.

לאָקאַל פון „מחזיקי חולים", קילינסקי 120.

לאָקאַל פון דער שול „סיני", נלובנא 62.

לאָקאַל פון „גמילת חסדים" גדינער מאַרק 7.

לאָקאַל פון „תלמוד תורה", פּעפּער־נאָם 17.

לאָקאַל פון „עזרת־אחים", פראַנציסקאַנ. 30.

לאָקאַל פון „נותן לחם", וואָלבאָרסקאַ 37.

לאָקאַל פון „עץ החיים", פּולנאָצנאַ 7.

לאָקאַל פון דער שול זשוראַוויאַ 4.

לאָקאַל פון „באר מרים", נאָוואָ־וואַרשעווסקאַ נומער 18.

די דערמאָהנטע אינסטיטוציעס דאַרפען היינט פאַרמיטאָג אָפּוואַרטען די שלוחים פון „פּיקוח נפש", מיט די מכשירים, קוילען און פּראָדוקטען.

אין יעדען פּונקט וועט זיך דורך דער גאַנצער צייט פון דער אַקציע געפונען אַ בעפולמעכטיגטער פון קאָמיטעט.

ביז היינט זענען אַריינגעקומען פאַר „פּיקוח נפש" פאָלגענדע שפּענדען:

רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט" —	100 זל.
צענטר. הויז־בעזיצער־פעראיין — —	300 זל.
פרנס ל. פליוואַצקי — — — —	50 זל.
ה׳ ב. אַ. גליקסמאַן — — — —	100 זל.
ה׳ אַ. קאָן — — — — —	100 זל.
ה׳ ז. קליין — — — — — —	50 זל.
צוזאַמען	700 זל.

נדבות ווערען ווייטער אָנגענומען:

אין רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט", פּיעטריקאָווער 21; ברידער א. און ע. קאָן, פּיעטריקאָווער 66; ביי די דערמאָהנטע פאָרשטעהערינס פון „וויזאָ" און צענטראַלען הויז־בעזיצער־פעראיין, פּיעטריקאָווער 46; האַנדווערקער־קלוב, פאָלודניאָווא 4 ז. קליין, זשנאָווסקאַ 4, ש. זיירלער, וסכאָדניא 49.

*

די פאָרשטעהער פון אַלע אינסטיטוציעס, וואו עס געפינען זיך די פּונקטען ווערען געבעטען היינט אין אָווענד זיך צו פערשטענדיגען טעלעפאָניש אָדער פערזענליך מיט אונזער רעדאַקציע.

350.000 דאָלאַר פאַר די קאָאָפּעראַטיווע בענק

גוטע בעציהונגען מיט׳ן „פונדיישאָן".

וואַרשאָ, 16. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דער פאָרזיצענדער פון דירעקטאָריאַט פון די קאָאָפּעראַטיווע בענק האָט הייגט צוזאַמענגערופען אַ קאָנפערענץ מיט די פּרעסע־פאָרשטעהער און ערקלערט, אַז די גוטע בעציהונגען מיט׳ן „פונדיישאָן" זענען פולשטענדיג צוריקגעשטעלט געוואָרען. דער „פונדיישאָן" האָט איצט ווידער בעשטימט פאַר די קאָאָפּעראַטיווע בענק אין פּוילען אַ קרעדיט פון 350 טויזענד דאָלאַר אויף 4 יאָהר. דער „פונדיישאָן" דעקט אויך 50 פּראָצענט פון דעם ביז־איצטיגען דעפיציט פון דער קאָאָפּעראַטיווער באַנק.

סקאַנדאַל אויף אַ מיטינג פון קרן-קימת.

עטליכע פערוואונדעטע.

וואַרשאָ, 16. (טעלעפאָניש) דער שליח פון קרן־קימת הרב קוק פון עפולה האָט אין אָטוואָצק אָפּגעהאַלטען אַ מיטינג פאַרן קרן־קימת. צו דער פערזאַמלונג זענען אָבער געקומען אַ גרויסע צאָהל סקאַנדאַליסטען. ס׳איז געקומען צו אַ גרויס געשלעג, בעת וועלכער עטליכע מענשען זענען פערוואונדעט געוואָרען.

די סיים-סעסיע וועט געשלאָסן ווערען דעם 23 מערץ.

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאָניש) דער פּרעמיער באַרטעל האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט׳ן סיים־מאַרשאַלעק דאַשינסקי.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט די בודזשעט־סעסיע פון סיים געשלאָסען ווערען דעם 23 מערץ. די ערעפנונג פון דער ספּעציעלער קאָנסטיטוציע־סעסיע וועט פאָרקומען דעם 16 אַפּריל.

דעפּוטאַטן ווערן נישט אַרויס־געגעבען דעם געריכט.

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאָניש) די רעגולאַמין־קאָמיסיע ביים סיים האָט זיך אָפּגעזאָגט אַרויסצוגעבען דער געריכטס־מאַכט פאָלגענדע דעפּוטאַטען: וואָרסקי און ביטנער (קאָמוניסטען), ניסקי (פּ.פּ.ס.) וואָלניצקי (סעלראָב) און טשאַרנעצקי (וויזוואָלעניע).

יודישער פילאַנטראָפּ שפּענדעט 700 טויזענד דאָלאַר

פאַר׳ן ניו־יאָרקער אוניווערזיטעט.

ניו־יאָרק. (יט״א). דער בעקאַנטער יודישער פילאַנטראָפּ פּראָפעסאָר בראַון האָט געשפּענדעט אַ סומע פון 700.000 דאָלאַר אויף צו בויען אַ נייעם בנין פאַר׳ן ניו־יאָרקער אוניווערזיטעט.

הונגער-דעמאנסטראציעס אין קישינעוו

די ארטיגע מיטלען קאנען נישט לינדערען די נויט.

קישינעוו 16 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די לאגע פון די הונגערנדע יודען אין בעסאראביען ווערט פון טאג צו טאג שווערער. די קנאפע מיטלען, וואס די רעגירונג און די מוניציפאל-פערוואלטונג פערזארגען, האבען נישט געקלעקט אפילו אויפ'ן מינדעסטען אופן צו שטילען דעם הונגער פון די יודען. פאר'ן הונגער-קאמיטעט איז פארגעקומען א דעמאנסטראציע פון די הונגערנדע, וועלכע האבען פערלאנגט ברויט. די צייטונג „אונזער צייט" האט ארויסגעגעבען א ספעציעלען הונגער-נומער.

קאסאציע אין פראצעס פון סטודענט האלסמאן

וויען, 16 (י.ט.א. טעלעגראפיש). צוליב'ן אינטערעס, וואס עס האט ארויסגערופען דער אורטייל אינ'ם אינסברוקער פראצעס פון יודישען סטודענט האלסמאן (ער איז געווען בעשולדיגט אין ערמארדען זיין פאטער), האט דאס העכסטע עסטרייכישע געריכט בעשלאסען, אז דער קאסאציע-פראצעס זאל פארקומען אויף אנ'עפענטליכער פערזאמלונג פון העכסטען טריבונאל.

די גענעראל-פראקוראטור האט אויך פעסטגעשטעלט, אז דער פראצעס אין אינסברוק איז נישט געפיהרט געווארען לויט די פערפליכטענדע פארשריפטען.

הונגער-קאטאסטראפע אין דער סלאבאדקער ישיבה.

קאוונע, (י.ט.א.) דער הונגער אין צפון-ליטע האט פעראורזאכט א קאטאסטראפאלע לאגע פון דער בעריהמטער סלאבאדקער ישיבה. עס פעהלט שפייז פאר די ישיבה-בחורים. די ישיבה האט זיך געווענדעט נאך באלדיגער הילף צו דער יודישער געזעלשאפט אין ליטע און אויסלאנד.

דערשאסען א יודישען וועכטער

ירושלים, 16 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער וועכטער פון רחובות יוסף מיניעווימש איז דערשאסען געווארען אויף זיין פאסטען. ביז איצט איז נישט געלונגען צו ענטדעקען די מערדער.

וועגען גרעניץ צווישען סיריען און א"י

ירושלים, 16 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די ארבייט פון פעסטשטעלען די גרעניץ צווישען ארץ-ישראל און סיריע האט זיך אפגעשטעלט.

דאס אפשטעלען פון דער ארבייט איז געשעהען צוליב דער פאליטישער סיטואציע אין סיריען.

נציב-העליון פעראורדענט אנטייל אין דער א"י-אויסשטעלונג.

ירושלים, (י.ט.א.) דער נציב-העליון סער דזשאן טשענסעלאר האט פעראורדענט, אז אלע רעגירונגס-דעפארטאמענטען זאלען זיין פערטרעטען אויף דער ארץ-ישראל-אויסשטעלונג, וואס וועט געעפענט ווערען קומענדיגען פסח אין תל-אביב. דער ארבייטס-דעפארטאמענט פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג האט דעלעגירט א רעפרעזענטאנץ אין אויסשטעלונג-קאמיטעט.

געשטארבען דער איידעם פון מלוכה-פרעזידענט

קראקא 16 (א.וו.) נעכטען איז אין קראקא געשטארבען אין עלטער פון 39 יאהר דער איידעם פון מלוכה-פרעזידענט, אינזש. טאדעאוש זוויסלאווסקי. ער איז געשטארבען פון א געהירן-ענטצינדונג, וועלכע איז געווען א קאמפליקאציע פון גריפע, די לויה וועט פארקומען אין ווארשא.

געשטארבען אין עלטערפון 104 יאהר.

ליווארנא. (יט"א) אין עלטער פון איבער 104 יאהר איז דא אפגעשטארבען א געוויסער יודישער איטאליענער אפארטונאטא לעווי. דער פערשטארבענער איז געבוירען אין ליווארנא דעם 24 יאנואר 1825.

די שרעקליכע וואוינונגס-נויט

פון דער יודישע בעפעלקערונג אין סאלאניקי

סאלאניקי (יט"א) די יודישע קהלה אין סאלאניקי האט ארויסגעשיקט א דעלעגאציע צו דער גריכישער רעגירונג, כדי אויסצווירקען די לינדערונג פון דער שרעקליכער וואוינונגסנויט פון דער יודישער בעפעלקערונג אין סאלאניקי. די דעלעגאציע איז אויפגענומען געווארען דורכ'ן פרעמיער ווענעזעלאס און האט איהם געשילדערט די שוידערליכע לאגע פון טויזענדער יודישע משפחות. וואס וואלגערען זיך שוין זייט איינינע יאהר צוליב מאנגעל אין וואוינונגען, אין פייכטע קעלער-שטובען, און הילצערנע באראקען, וואס האלטען ביי איינפאלען.

דער פרעמיער ווענעזעלאס האט אבער נעענטפערט, אז די רעגירונג ווידמעט זיך איצט אויסשליסליך דער הילפס-אקציע פאר די גריכישע היימלאזע און קען גארנישט טון פאר די סאלאניקער יודען.

די מיטלען פון דער סאלאניקער קהלה זענען אויסגעשעפט, צוליב דעם אפאנג פון דער גריכישער רעגירונג געפינען זיך פיל טויזענדער סאלאניקער יודען אין א פערצווייפעלטער לאגע.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 65 יאהר אונזער ליבע מוטער, גרויסמוטער און טאנטע נ"ע

בלומה רחל אשת ר' אליעזר ז"ל גראסגליק

בת ר' לייבוש טורקער ז"ל

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, זונטאג, 12 א זייגער ביי טאג פון טרויער-הויז, גאוואק 13, ווערען געבעטען אלע פריינד און פערוואנדטע צו קומען. אפצוגעבען דעם לעצטען כבוד.

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אכטונג, ארבייטער פון דאמען-מאגאזין!

דערמיט מעלדען מיר אלע ארבייטער, אז אין שאפ פון ה' גוטמאן, קילינסקיעגא 70 איז אויסגעבראכען א קאנפליקט, צוליב'ן וועלען רעדוצירען די לוינען. מיר ווארנען אלע ארבייטער, אונטער דער דראהונג אנערקענט צו ווערען אלס שטרייק ברעכער קיין ארבייט ביי ה' גוטמאן נישט אנצונעהמען.

גלייכצייטיג רופען מיר די ארבייטער, וועלכע ארבייטען גוטמאנ'ס ארבייט ביי מייסטער אויף א פערזאמלונג היינט, זונטאג, דעם 17-טען פעברואר ד. י. 8 אין אווענד אין פעראיינס לאקאל.

די פערוואלטונג

פון פראפ. פעראיין פון בעקלייד-אינדוסטריע-ארב. אין פוילען, אפט. לאדז, קאנסטאנטינער 26

4444

אכטונג, טישלער-מייסטער!

היינט, זונטאג, דעם 17 פעברואר קומט פאר די

גענעראל-פערזאמלונג

פון טישלער-מייסטער-פעראיין פאלודניאווא 4, צום ערשטען טערמין 6 א זייגער אווענד, אינפאלס ווען עס וועט נישט זיין די גענוגענדע צאהל מיטגלידער וועט די פערזאמלונג פארקומען צום 2-טען טערמין דעם זעלבען אווענד 8 א זייגער.

מיר בעטען צו קומען פינקטליך און מאסענווייז.

מיט אכטונג די פערוואלטונג.

לומדי שעורי ערב ע"י צעירי „פועלי אמוני ישראל", לאדז, פאלנאצנא 22.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז אי"ה היינט זונטאג פ' תצוה (דעם 17 ד. ח) פינקטליך 8 אוו. קומט פאר אין לאקאל פון פא"י, וסכאדניא 66 (פראנט 1. שטאק)

א גראנדיעזע סיום-פייערונג

אויף מס' ברכות מיט דער בעטייליגונג פון די ה"ה: פרעזידענט פון פא"י אין פוילען י.ל. ארלעאן (ווארשא), ד. ה. זילבערשטיין, פרנס י. י. צעדערבוים, דירעקטאר ג. קאמיעניעצקי, רעד. פ. לאנדענבערג, פ. אלטמאן א א.

אנפאנג פאר אלע!

4450

Dr. DONCHIN

מאניושקי 1, טעלעפאן 9-97

ספעציאל-ארצט פאר אויגענקראנקהייטען

נעמט אן טעגליך פון 10–1 מיטאג און 7–4 נ.מ. זונטאג פון 10 ביז 1 בייטאג.

היינט ווייס שוין יעדער, דאס נור פאר 2 זל. וועכענטליך אהנע פראצענט, קען מען בעקומען די שענסטע שטובען-בעציהונג, ווי בילדער, שפיגלען, לאנדשאפטן א. א. נור אין דער פירמא

A. KASPROWICZ i S-ka

Abramowskiego 7

(Gubernatorska פריהער)

בעמערקונג: מיר בעשעפטיגען נישט קיין אגענטען ארומצוטראגען בילדער.

א שטעפער

קען זיך מעלדען אין שיך-פאבריק

אלפאנס ליסאווסקי

פעטריקאווער 105.

Dr. med. NIEWIAZSKI

5, טעל. 59-40

צו דער חתונה פון אונזער ליבע טאכטער

פרל. קאלטשא פראוו

מיט ה' יולעק וועוויור

ווינשען מיר גליק און פרייד און א צופרידען צוזאמענלעבען

עלטערן יצחק זיינוועל פראוו און אסתר פראוו

Z intencji zaślubin ukochanej siostry naszej

p. **KALCI PRAWÓWNY**

z p. **JULKIEM WEWIÓREM**

składają tą drogą najserdeczniejsze życzenia

Bracia **Johan**

Josyf Majer Praw

Z intencji zaślubin siostry mojej i ciotki

p. **KALCI PRAWÓWNY**

z p. **JULKIEM WEWIÓREM**

życzą wiele szczęścia i różowej przyszłości

Ch. R. Blic

Kuzynowie **Lolek i Moniek**

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין בליהענדען עלטער פון 32 יאהר מיין ליבע און אונפערגעסליכע פרוי און אונזער טייערע טאכטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע

נ. ע. טשארנע מירל גינגאלד

די לויה קומט פאר הייגט. זונטאג, ז' אדר א' (17-טען פעברואר 1929, 22 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז זגערזשער 40, וועגען וואס עס טיילען מיט

די טיפטרויערנדע היגטערבליבענע.

4433

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

הויט- און וועגערישע קראנקהייטען און ליכטהייל אינגט. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11.

טעל 34-72

נעמט אן פון 6–8 אווענד.

ביליג צו פערקויפען

2 זאקען-מאשינען, א 156 אויף זייד און טאפעל-זויל און א 148. אין גוטען צושטאנד. ביי באמגארטען זשעראמסקי 33. צו ערפאהרען פון 7–10 אווענד

4 צימערן און קוך

איז צוליב אברייזע איבערצוגעבען. — מעקלערס געוואונשען. - אפערטען „Centrum" אין אדמינ.

עס ווערט געברויכט א לערן-יונגעל

ביים בוכבינדער

מ. לאנדא וואכאדניא 17

א מעבלירט צימער

פאר 1 אדער 2 אנשטענדיגע הערען אדער פרייליינס אפצוגעבען.

גלובנא 42, וו. 21.

אונזער טיפסטען מיטלייד די אינהאבער פון דער פירמע „לודזקא קאנפעקציא", צוליב'ן טויט פון דער אינהאבערין

נ. ע. טשארנע גינגאלד

המקום ינחם אותם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים!

איטשע זילבערשטיין, בערל איצקאוויטש, אהרן פינקעלשטיין, וואלף בענקעל און יוסף גורנער.

4447

אין טיפען טרויער זענען מיר מודיע וועגען דעם טויט פון אונזער טייערן אונפערגעסליכען ברודער און שוואגער

נ.ע. משה לייב ארזעגאווסקי

וועלכער איז פון אונז אוועקגעריסען געווארען אין בליהענדען עלטער.

זיין אנדענק וועט שטענדיג בלייבען אין אונזער זכרון.

שוואגערס:

ה. לאקטשינסקי, מ. וואלפאוויטש, מ. רעדער.

מיין מיטארבייטערין פראניא וויינבערג צוליב דעם טויט פון איהר ליבער

מוטער נ"ע

דריק איך אויס מיין טיפסטען מיטגעפיהל

ג. וויגאצקי.

קליינהענדלער-פעראיין פון האלעס און מערק

אין לאדז, אגראדאווא 10.

היינט, זונטאג, דעם 17-טען פעברואר ד. י., 4 א זייגער נאכמ קומט פאר אין בערלינער זאל (זאכאדניא 26) די

יערליכע אלגעמ. פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) ערעפנונג; 2) וואהלען פון א פארזיצער און א בייזיצענדען; 3) טעטיגקייטס-בעריכט פאר'ן יאהר 1928; 4) קאסע-בעריכט פאר'ן יאהר 1928; 5) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע; 6) פערשידענעס.

בעמערקונג: די פערזאמלונג וועט זיין גילטיג ביי יעדער צאהל מיטגלידער. :—: איינטריטס-קארטען גיט ארויס די פעראיינס-קאנצעלאריע אין די ביורא-שעה'ן.

4189

לאָדז. 17 פעברואַר 1929

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 17 פעברואַר 1929

די מוֹרא פאַר אַבּוּרזשעט-דעפיציט.

עס איז לעצטענס אין דער מאָדע צו רעדען וועגען גלייכגעוויכט פון בּיוּרזשעט און בּיוּרזשעט־דעפיציטען. נישט דערפאַר, חלילה, וואָס דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען אין פּוילען האַלט ביי באַנקראָט, און דראָהט דער רעגירוּנג צו פערשמעלערען איהרע אייננקוּנפטען, נאָר ניכער צוליב אַנדערע נישט־ווירטשאַפטליכע טעמים.

די לינקע סיים־קלוּבּען האָבּען, ווי בּעקאַנט, נעהעכערט די הכנסות פון אייני.ע שטייערען, וואָס זאָלען מעהר בּעלאַסטען דעם קאַפּיטאַל בּיים אויסהאַלטען די מלוּכה. אין דער.עובער צייט, האָבּען זיי נעהעכערט די הוצאות אויף עטליכע פּאָזיציעס, וואָס האָבּען בּיי זיי נישט נושא־חן געווען.

נאָכדעם, ווי די רעגירוּנג אַליין האָט גענוּג אָנגעצויגען אַלע הכנסה־קוועלען, איז די ווייטערע העכערוּנג פון די איינקוּנפטען נאָר אַ פיקטיווע, אַז האַהרשיינליך וועלען זיי נישט אַריינפליסען אין דער מלוּכה־קאַסע. דאַגעגען די נעהעכערטע הוצאות איז די רעגירוּנג פערפליכטעט צו מאַכען, און אויב די נייע הכנסות וועלען טאַקע נישט אַריינקוּמען וועט די רעגירוּנג זיין געצוואוּנגען זיי צו דעקען מיט די אַנדערע איינקוּנפטס־קוועלען.

אמת, די הכנסות אין בּיוּרזשעט שטייגען איבּער די הוצאות מיט קרוֹב 200 מיליאָן זל., אָבּער דער איבּערשוּס איז שוין פון פאָראויס בּעשטימט אויף צו העכערען די שכירות פון די בּעאַמטע, אַזוי, אַז פון דער סוּמע וועט בּלייבּען נאָך אַ קליינע רעשט.

איז טאַקע בּשעתו געקוּמען פּרעמיער באַרטעל אין דער בּיוּרזשעט־קאָמיסיע, און אָנגעוויזען אויף דער דעפיציט־סכנה, וואָס עס דראָהט דעם בּיוּרזשעט צוליב די אַריינגעטראָגענע ענדערוּנגען. דאָס זעלבּע טענה'ט מיניסטער טשעכאָוויטש, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען פערקלענערען די שטייערען.

אַ דעפיציט ענטשטעהט דאַן, ווען די הכנסות קלעקען נישט אויף צו דעקען די אויסגאַבּען. בּמה דברים אומרים? ווען די רעגירוּנג איז געצוואוּנגען אויסצופיהרען אַלע אַרבּייטען, וואָס זי האָט אויף זיך גענוּמען און קאָן די הוצאות נישט רעדוּצירען. אַזוי איז צ. בּ. מיט בּעאַמטען־שכירות. די בּעאַמטע מוּזען בּעקוּמען זייער געהאַלט, ווייל זייערע פערדינסטען זענען זעהר קליין און זיי האָבּען נישט קיין אָפּשפּאָרוּנגען, וועט מען זיי נישט אויסצאָהלען די פּענסיעס, וועלען זיי נישט האָבּען אויף חיוּנה און ענטלויפען פון דער אַרבּייט.

אַ בּיוּרזשעט, וואו די הוצאות זענען איג'ם גרעסטען טייל געבּויט אויף שכירות און אַנדערע בּערינגטע און נישט־רעדוּצירבּאַרע פּאָזיציעס. איז בּאמת אויסגעשטעלט אויף אַ.אַ סכנה, ווען די הכנסות זאָלען זיך כאָטש אין אַ קליינעם טייל איינשרוּמפּען. צוּם גליק, איז אוּנזער בּיוּרזשעט זעהר אַנ'עלאַסטישער, אַ.אַ וועלכער לאָזט זיך לייכט ענדערען.

אויף דער זייט פון די הוצאות האָבּען מיר אַ זעהר בּעדייטענדע סוּמע (קרוֹב אַ האַלבּער מיליאַרד), וואָס איז בּעשטימט אויף אינוועסטיציעס. און דאָס איז נישט אַנ'אויסגאַבּע, וועלכע מוז אָהן תּרוּצים פערווירקליכט ווערן. בּשעת צרה, ווען די רעגירוּנג בּעמערקט, אַז די הכנסות פערקלענערען זיך, איז זי בּיכולת אָהן שווערינקייטען צו אָפּהאַלטען די אינוועסטיציעס אויף אַ בּעשטימטער צייט, און דאָס געלד פערווענדען אויף בּיליכערע זאַכען, אויף די דרינגענדע בּעדערפעניששען.

פאַקטיש זענען אָבּער די גאַנצע רייד וועגען אַ דעפיציט, פון בּיוּרזשעט נאָר דברים בּעלמא, פּוּסטע רייד, אין וועלכע דער אויטאָר אַליין גלויבּט נישט. דאָס איז נאָר אַ גוּטער און שלאָגפערטיגער אויסרייד בּשעת הצרך.

וואָרוּם פאַר אַ דעפיציט דאַרף זיך שרעקען נאָר די רעגירוּנג, וואָס זעהט נישט קיין מעגליכקייט צו דעקען איהם. אוּנזער רעגירוּנג האָט, בּ"ה, גאַנץ בּעדייטענדע רעזערוועז אויף אַ שעת צרה, אַ חוּץ וואָס זי איז בּכוח צו רעדוּצירען די הוצאות, און וואָס איז נוגע די הכנסות, איז, אמת, די אוּנדירעקטע שטייערען, די א.ג. פערבּרויך־שטייערען, וואַקסען נישט אין דער מאָס, ווי די רעגירוּנג האָט עס פאָראויסגעזעהן, דאָס זעלבּע מיט די מאָנאָפּאָלען און מיט ד יהכנסות פון די מלוּכה־שע אוּנטערנעהמוּנגען. די אייגע ענטוויקלען זיך נישט די אַנדערע פערקלענערען זיך כסדר.

וואָס נוגע די שטייערען, ווייסען מיר אַלע גוּט, אַז זיי ענטוויקלען זיך און וואַקסען מיט אַ.אַ שנעלקייט, וואָס מיר זעהען עס כלל נישט אין קיין שוּם אַנדער ווירטשאַפטליכען געבּיט, אַ דאַנק די עקזעקוּטאָרען מיט די הויכע שטראָף־געלדער, וואָס שטעהען אויף דער וואַך פון די אינטערעסען פונ'ם שטייער־דעפּאַרטאַמענט.

אויבּ מ'רעדט וועגען דעפיציט, איז דאָס נישט די מוֹרא, אַז עס וועט נישט זיין מיט וואָס דעם חסרון צו דעקען, נאָר די מלוּכה וועט זיך ערקלעהרען בּאַנקראָט, נאָר עפּעס אַנדערש. עס האַנדעלט זיך ד אָהענגען דעם איינדרוּק וואָס דער עצם פאַקט פון אַ דעפיציט־ווירטשאַפט אין דער מלוּכה וואָלט געמאַכט אין דער עפענטליכקייט.

די צייטען האָבּען זיך געבּיטען. פאַר'ן קרינג האָט מען געהאַלטען געלד פאַר דעם שטאַרקסטען און זיכערסטען בּאַזיס אין דער ווירטשאַפט, נאָכ'ן קרינג האָט דאָס געלד פערלוירען זיין איינציג־דעצירענדע בּעדייטוּנג. פּוּנקט אַזוי ווי געלד און נאַטירליכע רייכטימער בּעאיינפלוּסען דאָס ווירטשאַפטליכע לעבּען אויך די שטימוּנגען אין דער געזעלשאַפט. אַזוי די ערשטע, ווי די לעצטע זענען בּכח אויפצוטרייסלען אָדער שטאַרקען די ווירטשאַפט.

מאַג. ש. בּוּנין.

אַנטיסעמיטישער סקאַנדאַל אין קאַרפּאַטען־רוּסלאַנד.

העבּרעאישער לעהרער ווערט אַרויסגעשיקט קיין רוּמעניען.

פּ ר אַ ג. (יט"א) די יוּדישע עפענטליכע מיינוּנג איז אויפגערוּדערט געוואָרען דורך אַ געשעהעניש, וואָס האָט לעצטענס געהאַט אַנ'אָרט אין קאַרפּאַטען־רוּסלאַנד, פון אַ געוויסער צייט איז אין שטעטעל סעזליוש געווען טעטיג דער העבּרעאישער לעהרער י. ערעלשטיין, אַ רוּמענישער בּירגער, וואָס האָט געהאַט די ערלויבּניש פון דער מאַכט צו אַרבּייטען אין קאַרפּאַטען־רוּסלאַנד. דעם לעצטען פרייטאָג, אַ האַלבּע שעה פאַר זוּן־אוּנטערגאַנג, איז בּיי ערעלשטיינען צוגענוּמען געוואָרען זיין פּאַס, און אָהן וועלכער עס איז אַ פריהעריגער פערשטענדיגוּנג, איז ער אָפּגעשטעלט געוואָרען צו דער רוּמענישער גרעניץ. וואָס מיט איהם איז געשעהען, איז בּיז־איצט נישט בּעוואוּסט. די אינטערווענצען בּיי דער מאַכט האָבּען נישט געבּראַכט קיין רעזולטאַט.

דער פאַל האָט שוין געפוּנען אַנ'אָפּקלאַנג אין פּאַרלאַמענט. די טשעכאָסלאָוואַקישע סאָציאַל־דעמאָקראַטען, גרייטען צו אַנ'אינטערפּעלאַציע צו דער רעגירוּנג וועגען דער סקאַנדאַליעזער האַנדלוּנג פון דער פּראָווינץ־מאַכט. אין דער אינטערפּעלאַציע זאָל אוּנטערגעשטראָכען ווערען, אַז אין קאַרפּאַטען־רוּסלאַנד פערנעהמען אויסלענדער די העכסטע ווירטשאַפטליכע און פּאָליטישע שטעלוּנג, אין געגעבּענעם פאַל, האַנדעלט זיך וועגען אַ בּערזאָן, וואָס איז געווען טעטיג אַלס פּעדאַגאָג און געשטאַנען ווייט פון יעטווועדער פּאָליטישער טעטיגקייט.

דער צענטראַל־קאָמיטעט פון ציוֹניסטישען לאַנדעס־פערבּאַנד אין טשעכאָסלאָוואַקיען האָט אָנגענוּמען אַ שאַרפע רעזאָלוּציע וועגען דעם פאָרפאַל, אין די פּאָליטישע קרייזען בּעטראַכט מען דעם סקאַנדאַליעזען פאָרפאַל אַלס אַנ'אָנהויבּ פון אַ שאַרפען קאַמף מצד דער רעגירוּנג געגען דעם נאַציאָנאַלען יוּדענטוּם פון קאַרפּאַטען־רוּסלאַנד. וועלכע זאָל געריכטעט ווערען קודם־כל געגען דעם העבּרעאישען שוּל־וועזען. אין דעם דאָזיגען קאַמף ווערט די רעגירוּנג געשטיצט דורך איהרע יוּדישע מיטהעלפער — די יוּדישע אַגראַריער און אינדוּסטריעלער פון קאַרפּאַטען־רוּסלאַנד.

אינטערפּעלאַציע אין בּוּלגאַרישען פּאַרלאַמענט וועגען דער עלילת־דם־העצע.

ס אָ פ י א. (יט"א) אויף דער לעצטער זיצוּנג פון בּוּלגאַרישען פּאַרלאַמענט האָט דער סאָציאַליסטישער דעפּוּטאַט דמיטריאָקאָוו אינטערפּעלירט דעם אינערען־מיניסטער וועגען ד ילעצטע געשעהענישען אין האַסקאָוואָ וואו עס איז אויפ'ן סמך פון אַ נאַרישען קלאַנג געטריבּען געוואָרען אַ שענדליכע ריטוּאַל־מאָרד־העצע. דער סאָציאַליסטישער דעפּוּטאַט האָט שאַרף געטאַדעלט די האַנדלוּנג פון דער פּאָליציי אין האַסקאָוואָ און האָט געפאָדערט, לויט וועמענס אויפטראָג און צוליבּ וואָס פאַר אַ צוועק איז דורכגעפיהרט געוואָרען אַ רעוויזיע אין וואוינוּנג פון אָרטיגען רב. צוּם סוף ווערט אין דער אינטערפּעלאַציע געפאָדערט שטרענג צו בּעשטראָפען די שוּלדיגע און בּעשיצען די יוּדישע בּעפעלקערוּנג געגען אַזעלכע אָנפאַלען.

דער פּרייסישער יוּסטיץ־מיניסטער

וועגען די אוּנאויפהערליכע בּית־עלמין־שענדוּנגען אין דייטשלאַנד.

בּ ע ר ל י ן. (יט"א) בּעת דער בּיוּרזשעט־דיסקוּסיע אין דער קאָמיסיע פון פּרייסישען לאַנדטאַג האָט גענוּמען דאָס וואָרט דער פּרייסישער יוּסטיץ מיניסטער דר. שמידט, וועלכער האָט צו. אַנד. בּעריהרט אויך די פראַגע וועגען די אָפטע בּית־עלמין־שענדוּנגען אין דייטשלאַנד. די דאָזיגע פּאַלען — האָט ערקלעהרט דער מיניסטער, — בּעזאָרגען ערנסט די יוּסטיץ־מאַכט. ליידער ווערען צוליבּ די ספּעציפישע בּעדינגוּנגען, אין וועלכע עס ווערט דאָס פערבּרעכען בּעגאַנגען, זעלטען ענטדעקט די שוּלדיגע. דער מיניסטער האַלט אָבּער, אַז אַזעלכע שענדליכע טאַטען מוּזען אַמשטרענגסטען בּעשטראָפט און גערודפט ווערען.

פּרעזידענט הוּבער דאַנקט אַ פּוילישען רב פאַר זיינע גליקוואוּנשען.

וו אַ ר ש אַ. (יט"א) אַלס ענטפער אויף די גליקוואוּנשען, וואָס הרב עזיאל אלימלך עלוויג פון שטעטעל מאַלאָגאָשטש (קעלצער קרייז), האָט געשיקט צוּם ניי־געוועהלטען פּרעזידענט פון די פערייניגטע שטאַטען הוּבער, האָט דער לעצטער צוגעשיקט צוּם רב אַ בּריף, אין וועלכער ער בּעשטעטיגט דאָס דערהאַלטען פון די וואוּנשען נאָך זיין צוריקקוּמען פון דער רייזע אין דרוּם־אַמעריקע און דאַנקט הערצליך פאַר די וואוּנשען.

א בּרוּטאַלער אָנפאַל אויף א יוּדישן סענאַטאָר אין רוּמעניען

בּ וּ ק אַ ר ע ש ט. (יט"א) ווי עס ווערט מיטגעטיילט, איז דער יוּדישער סענאַטאָר ציפּשטיין, פאָהרענדיג מיט דער באַהן בּעפאַלען און צושלאָגען געוואָרען דורך אַ זשאַנדאַרמעריע־אָפיציר. סענאַטאָר ציפּשטיין איז בּעפאַלען געוואָרען בּעהן פיהרען אַ געשפּרעך מיט מיטרייזענדע פּאָליטיקער. גענויערע איינצעלהייטען וועגען דעם פאָרפאַל פעהלען.

די צאָהל פערבּרעכענס אין תּל־אביב פאַלט.

י ר וּ ש ל י ם, (יט"א) אין משך פון חודש יאַנואַר זענען אין תּל־אביב פערעגיסטרירט געוואָרען 35 קרימינעלע פערבּרעכענס. דאָס מאַכט אוּיס 1/3 פון דער צאָהל פערבּרעכען, וואָס איז נאָטירט געוואָרען אין תּל־אביב אין חודש יאַנואַר 1928.

אין משך פון גאַנצען יאָהר 1928 זענען אין תּל־אביב פעררעגיסטרירט געוואָרען 700 פערבּרעכענס. אין משך פון יאָהר 1927 — 1200 פערבּרעכענס.

סאָציאַליסטישער אינטערנאַציאָנאַל

וועגען די ציוֹניסטען אין רוּסלאַנד.

לאָ נ ד אָ ן. (יט"א) בּעת די בּעראַטוּנגען פון דער עקזעקוּטיווע פון סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל, וועלכע קוּמען פאָר איצט אין לאָנדאָן, איז לויט דער איניציאַטיוו פון פאָרשטעהער פון די „פּועלי ציון", ה' יאַרבּלום בּעריהרט געוואָרען די פראַגע וועגען די פערפאָלגוּנגען געגען די ציוֹניסטען־סאָציאַליסטען אין סאָוויעט־רוּסלאַנד.

די קוּמענדיגע פּאַרלאַמענט־וואַהלען אין ענגלאַנד און די יוּדען.

די וואַהל־קאַמפּאַניע אין ענגלאַנד איז שוין אין פוּלען בּרען. די וואַהלען צוּם פּאַרלאַמענט וועלען ערשט פאָרקוּמען אין מאַי, צי גאָר אין יוּני, און דאָך פיהלט זיך שוין דאָ דער וואַהל־פיבּער, אַלע דריי פּאַרטייען, די קאָנסערוואַטיסטען, די ליבּעראַלען און די לייבּור־פּאַרטיי, וואָס געהען צו דער גענעראַל־שלאַכט זענען שוין ווי געהעריג מאָבּיליזירט. די איצטיגע וואַהלען זענען בּעזונדערס אינטערעסאַנט און זיי וועלען געפיהרט ווערען מיט מעהר בּרען, ווי בּיזאַהער צוליבּ אַ רייה טעמים. ראשית דערפאַר, וואָס די לייבּור־פּאַרטיי איז אין די לעצטע יאָהרען בּעדייטענד געשטאַרקט געוואָרען און זי בּעטראַכט זיך אַלס די קוּמענדיגע הערשערין פון ענגלאַנד, אַ חוּץ דעם וועלען אין די איצטיגע וואַהלען זיך בּעטייליגען 4 אַ האַלבּ־מיליאָן נייע וועהלער, ריכטיגער, וועהלערינס, פרויען, וועלכע האָבּען בּיי די פריהערדיגע וואַהלען נישט געהאַט קיין וואַהל־רעכט. די דאָזיגע נייע וועהלערינס וועלען איינענטליך דעצידירען וועגען גורל פון ענגלאַנד אויף די נאָהענטסטע יאָהרען. איצט טאַקע יאָגען זיך אַלע פּאַרטייען נאָך די דאָזיגע פרויען־שטימען.

דערבּיי פערגעסט מען אָבּער נישט, אַז עס זענען פערהאַן נאָך אַ סך מקורות פון וואַנען מען קאָן ציהען שטימען. און קודם־כל האָט מען זיך דערמאָנט אָן די יוּדען. די ליבּעראַלען האָבּען אַרויסגעלאָזט אַ ספּעציעלע בּראָשוּר צו די יוּדישע וועהלער, אין וועלכער זיי דערצעהלען, אַז זיי זענען עס געווען די איינציגע, וואָס האָבּען אויסגעקעמפט פאַר די יוּדען אין ענגלאַנד די גלייכבּערעכטיגוּנג, זיי האָבּען געגעבּען פיל יוּדען אָנגעזעהענע מלוּכה־פּאָסטענס און בּכלל זענען זיי די איצטיגע איבּערגעגעבּענע און אויפריכטיגע יוּדען־פריינד, דעם מוּסר־השכל דערפון דאַרפען ציהען די יוּדישע וועהלער, וועלכע דאַרפען שטימען נאָר פאַר די ליבּעראַלען.

(אַ בּריף פון לאָנדאָן).

לאָרד בּאַלפוּר, וועלכער געהערט, ווי בּעוואוּסט צו די קאָנסערוואַטיווען, האָט דערויף אָפּגעגעבּען אַ דערקלערוּנג, אַז די קאָנסערוואַטיסטען האָבּען נישט ווייניגער פערדינסטען פאַר די יוּדען, ווי די ליבּעראַלען, און אַז די גרעסטע צאָהל פערזאָנען, וואָס זענען אויפריכטיגע יוּדען־פריינט געפינען זיך נאָר צווישען די קאָנסערוואַטיווע.

מילא, ווי אַזוי די יוּדישע וועהלער אין ענגלאַנד וועלען שטימען, איז זייער זאַך, אָבּער דאָס געזעץ נאָך די יוּדישע שטימען, איז זעהר כאַראַקטעריסטיש, און זאָל דאָ געזאָגט ווערען אַ סוֹד, אַז פאַקטיש זענען דאָ גאַנץ ווייניג יוּדען אין ענגלאַנד און סך־הכל קענען זייערע שטימען זיין העצידירענד אפשר אין 6 וואַהל־קרייזען. אַפנים אָבּער, אַז די ענגלענדער, וואָס זענען די בּעסטע פּאָליטיקער אין אייראָפּע, זענען אין דער פראַגע קנאַפּ בּעהאַוונט, און זיי איבּערשאַצען דעם יוּדישען כח אין ענגלאַנד.

עס ליגט נישט, פערשטעהט זיך, אין אוּנזער אינטערעס זיי אויפמערקזאַם צו מאַכען אויף זייער דיספּאָנירען מיט צעהנדליגער טויזענדער שטימען טעות. אדרבּה, זאָלען זיי בּאמת מיינען, אַז די יוּדען קיין שאָדען וועלען מיר זיכער דערפון נישט האָבּען.

אַמשטאַרקסטען גרייטען זיך צו די וואַהלען די ליבּעראַלען, טאַקע ווייל זיי זענען איצט די שוואַכסטע פּאַרטיי אין ענגלאַנד, ווייזען זיי אַרויס די גרעסטע אַקטיוויטעט, כדי צו געווינען די סימפּאַטיע בּיי דעם ענגלישען בּירגערטוּם, האָט הערבּערט סעמיועל, וועלכער איז צוזאַמען מיט לאָיד־דזשאָרזשען דער פיהרער פון דער דאָזיגער פּאַרטיי לעצטענס פערעפענטליכט אַ דערקלערוּנג, וואָס האָט אַרויסגערוּפען אַ שטיקעל טוּמעל אין ענגלאַנד.

די ליבּעראַלען האָבּען, ווי בּעוואוּסט, בּיז איצט געפיהרט אַ פערבּיטערטען קאַמף געגען די קאָנסערוואַטיסטען. דאַגעגען האָבּען זיי זיך בּעצויגען סימפּאַטיש צו דער לייבּור־פּאַרטיי זיי האָבּען געשטיצט די מאַקדאָנאַלד־רעגירוּנג, און בּיז איצט האָט מען געגלויבּט אין ענגלאַנד, אַז די ליבּעראַלען וועלען ווייטער שטיצען די לייבּור־פּאַרטיי אז זאָט דעריבּער איז געווען אַנ'איבּעראַשוּנג די דערקלערוּנגען פון הערבּערט סעמוּעל'ן, אַז די פּראָגרעסיווע קאָנסערוואַטיסטען וועלען זיך זיכער פעראייניגען מיט די ליבּעראַלען און אַז די ליבּעראַלע פיהרער וועלען באַק־אויפן נישט צולאָזען קיין אַרבּייטער־פיהרער צו דער רעגירוּנג. קלאָר גערעדט הייסט דאָס, אַז עס איז מעגליך אַ פעראייניגוּנג צווישען די ליבּעראַלען און די קאָנסערוואַטיסטען, אָבּער עס איז אויסגעשלאָסען, אַז די ליבּעראַלען זאָלען שטיצען די לייבּור־פּאַרטיי.

אין די רייהען פון דער לייבּור־פּאַרטיי האָט סעמוּעלס דערקלערוּנג אַרויסגערוּפען אַ געוואַלטיגען שטוּרם.

מאַקדאָנאַלד האָט דערויף דערקלערט, אַז די לאַגע ווערט אַ דאַנק דעם קלאָרער. די ליבּעראַלען ווייסען, אַז זיי וועלען זיכער נישט קוּמען צו דער מאַכט. זיי האָבּען דעריבּער ווייניגסטענס צו געווינען אַ פּאָר מאַנדאַטען דורכדעם, וואָס זיי ווילען זיך פעראייניגען מיט די קאָנסערוואַטיסטען. עס געהט אָבּער נישט אין דעם, וואָס די ליבּעראַלען זאָגען, האָט ווייטער געזאָגט מאַקדאָנאַלד, נאָר וואָס די אַרבּייטער־וועהלער וועלען זאָגען.

סנאָודען, דער צווייטער פיהרער פון דער לייבּור־פּאַרטיי האָט געזאָגט, אַז די ליבּעראַלען שטרעבּען שוין פון לאַנג זיך צו פעראייניגען מיט די קאָנסערוואַטיסטען און סעמוּעלס דערקלערוּנג איז אַ בּוּלטע אָנצוהערעניש צו וואָס די פּאַרטיי שטרעבּט.

מ. בּ—ן.

נײער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבן

נײער פאָלקסבלאַט

17
זונטאָג
ז
אדר א׳ תרפ״ט

פעברואר
זון-אויפגאַנג 6.58
זון-אונטערגאַנג 4.43

היינט — אַ זיצונג פון קהלה-ראַט.

ווי ס׳אינפאָרמירט אונז דער פּרעזעס פון קהלה-ראַט סענ. בודזינער האָט דער שטעטישער סטאַראָסטאַ אָפיציעל מיטגעטיילט, אַז די מאַכט וועט גאָרנישט האָבן געגען דעם, אַז די קהלה זאָל אַסיגנירען 100 טויזענד זלאָטיס פאַר דער קױהלען-אַקציע, בתנאי אַז אין דער פראַגע וועט זיין אַן׳איינהייטליכער בעשלוס.

צוליב דעם האָט דער פּרעזעס פון קהלה-ראַט אויף היינט אין אָוונד צוזאַמענגערופען אַ זיצונג פון ראַט.

היינט, 11 פאַרטיטאָג קומט פאָר אַ זיצונג פון דער ביורושעט־קאָמיסיע.

לאָדז ווערט פערזאָרגט מיט קױהלען

די קױהלען־סיטואַציע אין אונזער שטאָט האָט זיך אין משך פון די לעצטע צוויי טעג בעדייטענד פערבעסערט און עס איז צו ערוואַרטען, אַז דער קױהלען־הונגער אין לאָדז וועט אינגאַנצען באַלד ליקווידירט ווערען.

עס זענען נעכטען אָנגעקומען העכער 300 וואַגאָן קױהלען, פון זיי 60 וואַגאָנען פאַר׳ן מאַגיסטראַט און דאָס איבעריגע בעקומען די הורטאָווניקעס, די זעלבע צאָהל וואַגאָנעס וועט מען צו־פיהרען יעדען טאָג.

אין משך פון דעם נעכטיגען טאָג האָט מען צעפיהרט די טראַנספּאָרטען אין די לאַגערס פון די הורטאָווניקעס און פון דאָרט ווערען זיי באַלד פער־קויפט די רעטאַליסטען.

אין משך פון׳ם היינטיגען טאָג דאַרפען נאָך אָג קומען און פערטיילט ווערען נאָך 450 וואַגאָנען קױהלען. עס איז דעריבער אינגאַנצען אָהן גרונד די מורא פאַר דעם קױהלען־הונגער אויף דער נאָ־הענטסטער צייט.

קױהלען פאַר אַרבייטסלאָזע.

(מ) נעכטען האָט דער מאַגיסטראַט בעקומען די ווייטערדיגע טראַנספּאָרטען קױהלען און איינ־געאָרדענט דעם פערקויף אויף די צוויי פלעצער אויף ווענגלאָווע גאַס.

מאָרגען, מאָנטאָג, וועט דער מאַגיסטראַט אָנ־הויבען אַרויסצוגעבען קױהלען־טאַלאָנען פאַר די אַרבייטסלאָזע, וועלכע בעקומען נישט קיין אונטער־שטיצונג, לויט פאָלגענדען סדר:

מאָרגען, מאָנטאָג דעם 18־טען.

די אַרבייטסלאָזע וועלכע וואוינען אויף די גאַסען, וואָס הויבען זיך אָן מיט די אותיות:

A, B, C, D, E, F
G, H, I, J, K דינסטאָג, דעם 19־טען
L, Ł, M, N, O מיטוואָך „ 20־טען
P, R, S דאָנערשטאָג 21 טען
T, U, W, Z, Ź, Ż פרייטאָג „ 22־טען

די קױהלען וועט מען אַרויסגעבען אויף די פלעצער: ווענגלאָווע 3 און אויפ׳ן פּלאַץ ביי רוג פּאַבריטשנע און פּשעגרוועלניאַנאַ.

היינט, נישט־קוקענדיג אויפ׳ן זונטאָג־טאָג, וועט מען פערקויפען קױהלען אויף די פלעצער אויף ווענג־לאָווע און אויפ׳ן פּלאַץ ביי רוג סקווערעאָווע און ווענגלאָווע.

די קױהלען־לאַגערס וועלען זיין אָפען פון 8 אַ זייגער אָן.

קױהלען פאַר די פאַבריקען.

אונטערן פאָרזיץ פון ד״ר גראַבאָווסקי איז אין דער וואָיעוואָדזשטווע פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קױהלען־קאָמיסיע, בעת דער זיצונג האָט מען די פערזאַמעלטע מיטגעטיילט, אַז פון קאַטאָוויץ און סאָסנאָוויץ זענען אָנגעקומען ידיעות, אַז קיין לאָדז זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען עטליכע וואַגאָן קױה־לען פאַר דער אינדוסטריע.

היינט, זונטאָג וועט מען אויסלאָדען קױהלען.

לויט דער פעראָרדנונג פון דער קױהלען־קאָ־מיסיע ביי דער וואָיעוואָדזשטווע, וועט היינט זונ־טאָג זיין טעטיג די משאות־סטאַציע לאָדז—פאַבריטש־נאַ פון 8 אינדערפריה ביז 3 בייטאָג כדי מען זאָל קענען אָהן אויפהער אַרויספיהרען די קױהלען־טראַנספּאָרטען אין שטאָט אַריין. די קאַסע וועט זיין טעטיג פון 8 ביז 11 פאַרמיטאָג.

אַ בלוטיגער קאַמף צוליב קױהלען.

אויף ציגעל־גאַס 23, ביי אַ קױהלען־סקלאַד איז פרייטאָג בייטאָג געשטאַנען אַ גרויסע רייה מענשען און געוואַרט אויף קױהלען. מען האָט געטיילט צו פינף קילאָ קױהלען אויף אַ פּערזאָן און דאָס האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אויפ־רעגונג צווישען די פערזאַמעלטע מענשען אין דער רייה.

אין אַ געוויסען מאָמענט זענען דורך ציגעל־גאַס דורכגעפאָהרען עטליכע פוהרען מיט קױהלען, די אויפגערעגטע מענשען האָבען זיך געגעבען אַ לאָז צו די פוהרען מיט קױהלען און זיי געוואָלט צוכאַפּען. פּאָליציי האָט נישט דערלאָזט צו קיין רויבעריי. דער אויפגערעגטער המון האָט אָבער אָפּגעשטופּט די פּאָליציאַנטען און זיך געוואָרפען צו די קױהלען. מען האָט דאַן אַנטעלעפאָנירט נאָך רייטער־פּאָליציי. דער המון האָט בעגעגענט די פּאָ־ליציי מיט אַ האָגעל שטיינער און זידלעריי. די פּאָ־ליציי האָט דאַן בענוצט קאָלט געוועהר.

אין רעזולטאַט זענען פערוואונדעט געוואָרען: עטליכע צעהנדליג מענשען. די לייכט־פערוואונדעטע זענען אַליין אַהיימגעגאַנגען, אָדער מען האָט זיי אַר־היימגעפיהרט די שווער – פערוואונדעטע וולאַדיסלאַווא שימאַנסקאַ (שיקאָווסקאַ 8) 23 יאָהר אַלט, די 35־יעהריגע עוזאַ שימעק (זאַוואַדזקאַ 12) די 23־יעהריגע סטאַניסלאַווא וואַשיאַק (ציגעל־גאַס 22) און דעם 22־יעהריגען יאַקוב פּיזיק (טאַר־גאָווע 12) — האָט די פּאָגאָטאָווע ערטיילט די ערשטע הילף.

אויפ׳ן אָרט פון פּאָרפאַל האָט אויך גע־אַרבייט די פּאָגאָטאָווע פון קראַנקען־קאַסע.

עס פעהלען נישט קיין לעבענס־מיטעל־פּראָדוקטען.

(2) צוליב די גרויסע פרעסט האָט מען אין די לעצטע צעהן טעג נישט צוגעפיהרט אין שטאָט אַריין קיין שום לעבענסמיטעל־פּראָדוקטען. פרייטאָג האָבען די פּויערים שוין געבראַכט אין שטאָט אַ־ריין מילכיגס, קאַרטאָפעל, קרויט א. ד. גל. די גע־בראַכטע פּראָדוקטען האָט די אויסגעהונגערטע שטע־טישע בעפעלקערונג אין איין רגע צוכאַפּט.

מאָרגען הויבען זיך צוריק אָן די למודים אין די שולען.

(—) צו ד״ר גראַבאָווסקי האָט זיך גענומען־דעט אַ דעלעגאַציע פון שול־דירעקטאָרען, וועלכע האָבען פאָרגעשטעלט די שלעכטע לאַגע וועלכע האָט זיך געשאַפען אין די מיטעל־שולען צוליב מאַנגעל אין קױהלען. ד״ר גראַבאָווסקי האָט תיכף פעראָרדענט אַז די קױהלען־קאָנסאָרציומס זאָלען באַלד צושטעלען יערע שולע אַ וואַגען קױהלען. אַלע פאָלקס־שולען, סעמינאַריעס, און פריוואַטע שולען וועלען אַזוי־אַרום פערזאָרגט ווערען מיט דער גענוגענדער צאָהל קױהלען, די לימודים וועלען זיך אָנהויבען פון מאָרגען מאָנטאָג אָן.

די למודים אין די יודישע גימנאַזיעס הויבען זיך אָן היינט אינדערפריה.

אַ גרויסע שרפה צוליב פערפרוירענע רויהרען.

פרייטאָג האַלב דריי בייטאָג איז די פייער־לעשער־צענטראַלע אַלאַרמירט געוואָרען דורך אַ ידיעה, אַז אויף גראַנסקאַ 29, וואו ס׳געפינט זיך דער 4. קאָמיסאַריאַט, און עטליכע פריוואַט־שולען, איז אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה.

אויפ׳ן אָרט זענען באַלד אַרויסגעפאָהרען 3 פייערלעשער־אָפּטיילונגען אונטער דער אָנפיהרונג פון קאָמענדאַנט ד״ר גראָהמאַן.

ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט האָט געברענט דער בוידעם פון דערמאָהנטען הויז. דאָס פייער איז ענטשטאַנען צוליב דעם פרוב אויפצוטייען די רויהרען פון וואַסער־רע ערוואַאַר.

ס׳איז געווען אַ מורא, אַז דאָס פייער זאָל נישט אַריבערגעהען אין די אונטערשטע שטאָקען און ס׳זאָל זיך נישט אַריבערכאַפּען אויף די אַ־רומיגע בנינים. 3

די ענערגישע אַקציע פון די פייערלעשער האָט געבראַכט ערפאָלג און אין פערלויף פון 2 שעה איז די שרפה איינגעלאָשען געוואָרען דער דאַך פון הויז איז פערברענט געוואָרען.

בעת׳ן פייער איז אינגאַנצען אָפּגעשטעלט גע־וואָרען די בעוועגונג אויף גראַנסקאַ־גאַס צווישען ציגעל־גאַס און זאַוואַדזקאַ. ב

גאַזאָווניע געליטען גרויסע שאדענס.

(2) צוליב די שטאַרקע פרעסט האָבען גע־פּלאַצט אין פיל ערטער די גאַז־רעהרען.

כדי אָפּצוהיטען פון אַנ׳אויפרייס און גלאַט די בעפעלקערונג האָט די גאַזאָווניע אַרויסגעשיקט גאַנצע גרופּעס אַרבייטער, וועלכע דאַרפען אָפּהיטען און באַלד אַרויסנעהמען די בעשעדיגטע רעהרען און זיי פערטוישען מיט נייע.

די גאַזאָווניע האָט אַזוי־אַרום צוליב די פרעסט געליטען גרויסע פערלוסטען.

ווער איז דאַך אננא גאַלעמביאָווסקאַ?

(—) צו אונזער רעדאַקציע האָבען זיך גע־מאָלדען עטליכע קרובים — קריסטען פון אננאַ גאָלעמביאָווסקאַ, וועלכע האָבען איבערגעגעבען, אַז אַלץ, וואָס גאָלעמביאָווסקאַ האָט דערצעהלט, ווע־גען איהר יודישער אָפּשטאַמונג איז נישט אמת און אַז די גאַנצע געשיכטע איז אַ פּראָדוקט פון אננאַס קראַנקער פאַנטאַזיע, ווי זיי גיבען איבער זאָל אננאַ זיין גייסטיג נישט נאָרמאַל.

פון דער אַנדערער זייט ווידער האָט אננאַ גאָלעמביאָווסקאַ ווידער פערזיכערט, אַז אַלץ, וואָס זי האָט דערצעהלט וועגען איהר יודישער אָפּשטאַ־מונג איז פולשטענדיג אמת.

אַ שרפה.

(—) נעכטען, 5 אינדערפריה איז אויף פּאָד־זשעטשנאַ־גאַס 29 אין דער וואוינונג פון מאיר בלושטיין אויסגעבראָכען אַ שרפה. ס׳זענען אַרויס־גערופען געוואָרען די ערשטע און זעקסטע אָפּטיי־לונגען פון די פייערלעשער, וועלכע האָבען די שרפה איינגעלאָשען. דער שאָדען בעטרעפט עטלי־כע טויזענד זלאָטעס.

פון שעורי ערב ביי „פּועלי אמוני ישראל“.

היינט זונטאָג 8 אָוונד אָרדענט איין דער שעורי ערב ביי פּא״י פון פּוילנאָצנאַ 22 אין לאָ־קאַל פון פּועלי אמוני ישראל (ווסכאָדניאַ 66) אַ סיום־פייערונג אויף מס׳ ברכות מיט דער בעטייל־יגונג פון פּרעזידענט פון פּא״י אין פּוילען י. ל. אָרלעאַן ווי אויך ד. ה. זילבערשטיין, פּרנס צע־דערבוים, דירעקטאָר נ. קאָמענעץ, רעדאַקטאָר פּ. לאַנדענבערג, פּ. אַלטמאַן א. אַ.

2 אַרבייטער דערשטיקט פון גאַז.

נעכטען אין דער פריה איז אין דער גאַזאָוו־ניע פאָרגעקומען פאָלגענדער טראַגישער פּאָרפאַל;

צוויי אָנגעשטעלטע אין דער גאַזאָווניע באָ־לעסלאַוו גאַמאַן און מאַריאַן רייפאָלד זענען אַריינ־געגאַנגען אין דעם קאַנאַל, וועלכער געפינט זיך אויף נאַווראָט 14, כדי צו פערריכטען די גאַז־רעהרען.

בעת דער אַרבייט האָט פּלוצים געפּלאַצט אַ גאַז־רעהר און די צוויי אַרביימער האָבען זיך אָנ־געהויבען שטיקען. באָלעסלאַוו גאַמאַן האָט זיך מיט אַלע כוחות צוגעשלעפּט צו דער לייטער און געוואָלט זיך אַרויפדראַפּען אויף דער לופט; ער האָט אָבער אינמיטען פערלוירען דאָס בעוואוסט־זיין און צוריק אַראָפּגעפאַלען און זיך שווער פער־וואונדעט. די גאַנצע טראַגעדיע האָבען צוגעקוקט די קינדער פון הויף, וועלכע האָבען אַריינגעקוקט אין קאַנאַל. זיי האָבען באַלד פערשטאַנען, אַז עס שפּילט זיך אונטען אָפּ אַ טראַגעדיע און אַלאַר־מירט די דורכגעהענדע. באַלד האָט מען אַרויס־גערופען די פייערלעשער, מען האָט די אומגליק־ליכע אַרויסגעשלעפּט פון׳ם קאַנאַל און די פּאָגאָ־טאָווע האָט זיי אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגע־פיהרט אין שפּיטאַל.

אַ גרויסע מיהל־שרפה.

(—) דאָנערשטאָג ביינאַכט איז אויסגעבראָכען אַ מורא׳דיגע שרפה אין דער דאַמף־מיהל פון וואַ־לישעווסקי, הינטער זגיערזש.

אַרום 3 ביינאַכט ווען אַלע אַרבייטער זענען געווען בעשעפטיגט אין דער מיהל, האָט מען בע־מערקט געדיכטע וואָלקענס רויך, וועלכע זענען געקומען פון תבואה־לאַגער, וואָס געפינט זיך נע־בען דער מיהל. דער שטאַרקער ווינד האָט בליץ־שנעל אַריבערגעוואָרפען דאָס פייער אויף דער מיהל און שוין אין עטליכע מינוט איז אויך דער מיהל־בנין געשטאַנען אין פלאַמען.

די תבואה לאַגערן זענען אין גאַנצען אָפּגע־ברענט געוואָרען. אין די לאַגערען האָבען זיך געפינען 600 קוביק־מעטער תבואה. די שאָדענס בעטרעפען 180 טויזענד זלאָטיס.

אויפ׳ן אָרט פון דער שרפה זענען אָנוועזענד געווען די פאָרשטעהער פון דער מאַכט.

פון פאָלקס־אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע

פאָרלעזונג פון דער. אוגער.

די פאָרלעזונג פון דער. י. אוגער אויף ד. ט. „ציוניזם אין דער ענגלישער ליטעראַטור“, וואָס איז די פערגאַנגענע וואָך אָבגעלעגט געוואָרען צוליב דעם פראָסט, קומט פאָר היינט, זונטאָג, 8,30 אָוועגד אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלנ. 4).

די היינטיגע פאָרלעזונג פערשפּרעכט צו זיין בעזונדערס אינטערעסאַנט, צוליב דעם אָריגינעלען טעמאַ, וואָס וועט דורך דעם חשוב׳ן פּרעלעגענט בעהאַנדעלט ווערען. עס איז דעריבער צו ערוואַר־טען, אַז זי וועט צאָהלרייך בעזוכט ווערען.

* *
*

ווילענדיג אויסבעסערן און פערפאָלקאָמען די פאָלקס־אוניווערזיטעט, האָט די לייטונג אויסגעאַר־בייט אַ ספּעציעלען פראַגע־בויגען, וועלכער ווערט פונאַנדערגעטיילט צווישען די בעזוכער פון די פאָרלעזונגען אין דער פאָלקס־אוניווערזיטעט. די אַנקעטע נעמט אַרום די פאָלגענדע פראַגען: וועל־כע צווייגען פון די פאָרלעזונגען אינטערעסירען בעזונדערס, צי האָבען די ביזאיצטיגע פאָרלעזו־גען בעפרידיגט, צי איז די צייט פון די פאָרלע־זונגען ענטשפּרעכענד, א. א. וו.

זיך ווידער נגעהויבען די למודים

אין דער מיכאַלעוויטש און מעדעם־שולען.

די מעדעם־ און מיכאַלעוויטש־שולען, וועלכע זענען צוליב די פרעסט נישט געווען טעטיג, נע־מען שוין פון היינט אָן ווידער אויף די למודים.

די קינדער־היימען וועלען טעטיג זיין פון מאָרגען אָן.

*

אין אַלע יודישע פאָלקס־שולען הויבען זיך היינט אָן די למודים.

ליקווידירט דעם שטרייק אין שטאָטישען שעכט־הויז

(—) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז מיט עטליכע טעג צוריק אויסגעבראָכען אַ שטרייק אין דעם שטעטישען שעכט־הויז.

עהערגעכטען איז ביים אַרבייטס־אינספּעקטאָר פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ און דער סכסוך איז ערלעדיגט געוואָרען אויף פאָלגענדען אופן: די אַרבייטער בעקומען תיכף 5 פראָצענט הוספה, וועגען די איבריגע 15 פראָצענט און וועגען די אַנדערע פּאָסטולאַטען, וועט זיך די דירעקציע פון דעם לאָדזער שעכט־הויז מיט אַ גינסטיגער מיינונג ווענדען צו דער צענטראַלער פערוואַלטונג, וועל־כער געפינט זיך אין וואַרשאַ, די אַרבייטער פון שעכט־הויז זענען שוין צוגעטרעטען צו דער אַרבייט.

דירה־געלד דורך פּאָסט און עקסמיסיע.

(—) די פראַגע וועגען רעגולירען דירה־געלד דורך דער פּאָסט, אינטערעסירט איצט די ברייטע מאַסען. ס׳טרעפען פיל פאַלען ווען די לאָקאַטאָרען שיקען צו דירה־געלד דורך דער פּאָסט און די ווירטסלייט ווילען דאָס געלד נישט אָננעהמען. דער ווירט פערשלעפּט דעם ענין אַזוי לאַנג ביז ער גיט איין אין געריכט אויף אַנ׳עקסמיסיע.

אין אַזאַ פאַל דערווייטערט דאָס געריכט די עקסמיסיע און פּסקנט צו דער סומע, וואָס דער לאָקאַטאָר איז שולדיג.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען.

(2) מ. ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193), מ. מי־לער (פּיעטריקאָווער 46), וו. גראָשקאָווסקי (קאָנ־סטאַנטינער 15), פּערעלמאַן ציגעל־גאַס 64), ה. ניע־וויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37), ס. יאַנקע־לעוויטש (אַלטשטאָט 9).

Gimnazjum J. ABA

דאָס מעדכען־גימנאַזיום י. אב

טיילט מיט, אַז פון היינט, 8.25 פריה אָן ווערען בענייט די לעקציעס אין אַלע קלאַסען.

וויאַזוי אַלבערט קאַהן איז דערמאָרדעט געוואָרן

די לאָדזער פּראָקוראַטור האָט אונז צוגעשיקט, וועגן דער ערמאָרדונג פון אַלבערט קאַהן, פאָלגענדע קאָמוניקאַט צו פערעפענטליכען.

אויסצוג פון די אַקטען וועגן דער ערמאָרדונג פון אַלבערט קאַהן.

קאָמוניקאַט.

דעם 31. יאַנואַר 1929 זענען די דורכגעהער אויף טאַרגאָווע גאַס אַלאַרמירט געוואָרען דורך רעוואָלווער־שאָסען. די נייגיריגע האָבען זיך געלאָזט אין דער ריכטונג פון די שאָסען און געבען הויז ,נומער 51, אויף טאַרגאָווע בעמערקט אויפ'ן טראָטואַר אַ וואַקלענדען מאַנספּערשוין, וועלכער איז באַלד אַוועקגעפאַלען און אויף איהם האָט געשאָסען פון מיטען דער גאַס אויף אַ שטח פון צעהן שריט אַן־אַנדערער מאַנספּערש'ין. נאָכדעם איז דער שיסענדער אַרויפגעגאַנגען אויפ'ן טראָטואַר, וואו עס איז געלעגען דער פערוואונדעטער און איז נאָכדעם אַוועקגעגאַנגען אין דער ריכטונג אויף פּאַבּריטשנע גאַס.

די דורכגעהער זענען צוגעגאַנגען צו דעם ליגענדען אויפ'ן טראָטואַר מאַנספּערשוין, און האָבען געהערט פון זיין מויל, אַז ער הייסט אַלבערט קאַהן, און ער איז דערשאָסען געוואָרען ,ער האָט געבעטען מען זאָל איהם איבערטראָגען אַהיים אויף טאַרגאָווע 61.

די דורכגעהער האָבען דאָס געטון.

אין אַ קורצער צייט, נאָך דעם פאָרפאַל, איז אין לאָקאַל פון דער קאָמענדע פון מלוכה׳שער פּאָליציי אויף קילינסקא 152 געקומען עפּעס אַנ'אומבעקאַנטער און איבערגעבענדיג דעם ריזשורירענדען פּאָליציאַנט, וואַראָווסקי דאָך אַ רעוואָלווער ,ערקלעהרט:

„אָט האָט איהר דעם רעוואָלווער. כ'האָב דערשאָסען אַ מענש, וועלכער האָט מיך אויך פערוואונדעט, אַרעסטירט מיך".

ער האָט זיך דערביי אָנגערופען מיט דעם נאָמען ערוואַרד צעשינסקי ,ער איז באַלד אויסגעהערט געוואָרען דורך דעם קאָמיסאַר ווייער.

ציעשינסקי'ס ערשטע ערקלערונג.

ער האָט ערקלעהרט פאָלגענדעס:

„איך הייס ערוואַרד צעשינסקי, אַ זוהן פון סטאַניסלאַוו צעשינסקי 21 יאָהר אַלט, וואוינט אויף בושעושינער 58; כ'בין געווען מייסטער אין ווידזעווער מאַנופאַקטור, און בין רעדוצירט געוואָרען דורך דעם יונגען קאָהן צוליב דעם האָב איך בעשלאָסען איהם צו דערהרגענען; 10 אַ זייגער האָב איך אין איהם געשאָסען אויף טאַרגאָווע 51, און ער האָט געשאָסען אין מיר, כ'האָב איהם געוואָלט דערהרגענען, ווייל ער האָט מיך פערפאָלגט.

צום פערוואונדעטען צעשינסקי האָט די פּאָליציי באַלד אַרויסגערופען פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ גאַס.

דערווייל איז דער פערוואונדעטער אַלבערט קאַהן איבערגעפיהרט געוואָרען אין „אוניטאַס", וואו ער איז נאָך אַנ'אָפּעראַציע 2 אַ זייגער ביי־נאַכט אויף דעם 1 פעברואַר געשטאָרבען.

ערקלערונג פון עדות.

דעמזעלבען טאָג איז אויסגעהערט געוואָרען אַלס עדות יוליוש האַקע, ער האָט ערקלעהרט:

— אין משך פון 3 יאָהר ,ד.ה. ביז'ן 1־טען נאָוועמבער 1928 בין איך געווען לייטער פון דער שפּינעריי אין ווידזעווער מאַנופאַקטור, פון וואַנען איך האָב זיך בעפרייט ,ווייל איך בין געווען נישט צופרידען פון דער פירמע. ביים אַוועקגעהן האָב איך קיין שום פּרעטענזיעס צו אַלבערט קאָהן נישט געהאַט, ווייל איך בין געווען אָפּהענגיג פונ'ם פרערזעם אָסקאַר קאָהן. לויט מיין פּראָטעקציע האָט צוריק מיט צוויי און אַ האַלב יאָהר אָנגעהויבען אַרבּייטען אין דער ווידזעווער מאַנופאַקטור אַלס געהילף־מייסטער אין דער שפּינעריי, מיין שוואָגער, ערוואַרד צעשינסקי. בעת מיין אַרבּייט האָב איך נישט בעמערקט קיין שום שיקאַנעם מצד אַלבערט קאָהן בנוגע מיין שוואָגער. צי עס איז געווען שפּעטער ,ווייס איך נישט, דער שוואָגער האָט מיר וועגן דעם גאָרנישט געזאָגט. פאַראַכטאָגען האָב איך מיך דערוואוסט, אַז מיין שוואָגער איז אָפּגעזאָגט געוואָרען פון פּאָסטען און איך בין געגאַנגען צו איהם פרעגען, וואָס עס איז געשעהען: ער האָט מיר דערצעהלט, אַז עס איז אַרויסגעקומען אַ מיספערשטענדניש צווישען איהם און אַלבערט קאָהן צוליב אַ גרופּע אַרבּייטער, בעת אַ פויזע אין דער אַרבּייט. אויפ'ן צווייטען טאָג איז ער געווען ביי אַלבערט'ן ,כּדי דעם ענין אויפצוקלערען. אַלבערט האָט איהם אָבער נישט אָנגענומען.

נעכטען בין איך געווען ביים פרעזעס קאָהן, ווייל פון היינט אָן האָב איך געראַפט אָנגענומען ווידער מיין אַלטען פּאָסטען. ווען איך בין אַהיים־געקומען האָב איך געטראָפען אין דער היים מיין שוואָגער צעשינסקי און האָב איהם געראַטען, ער זאָל זיך בעמיהען צו בעקומען אַ בעשייניגונג אויף אונטערשטיצונג. ער האָט אָבער געענטפערט, אַז קיין אונטערשטיצונג דאַרף ער נישט ווייל ער האָט האָפנונג, נאָך צו אַרבּייטען אין דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, און ער קלויבט זיך וועגן דעם נאָך אַדורכצורעדען מיט אַלבערט'ן איך האָב איהם נישט געראַטען זיך אָנצוזאַרפען מיט זיי צאַרבּייט, און איהם ערקלערט, אַז ווען איך וועל אָנהויבען אַר־בּייטען, וועט דער ענין אויפגעקלעהרט ווערען. ער האָט אָבער נישט מסכּים געווען און געטענה'ט, אַז ער מוז געהען איבעררעדען מיט אַלבערט'ן. איך האָב איהם ערקלעהרט, אַז איך וויל פון איהם אַזעלכע זאַכען נישט הערען און זאָל ער זיך געהען, און צו מיר נישט קומען. נאָכדעם בין איך אַרויס־געגאַנגען און וואָס עס איז שפּעטער געווען ווייס איך נישט.

וואָס ציעשינסקי האָט דערצעהלט פאַר'ן טויט.

דעם 1־טען פעברואַר 1929 איז ווידער־אַמאָל אויסגעהערט געוואָרען ערוואַרד צעשינסקי, ער האָט ערקלערט:

— העכער 2 יאָהר האָב איך געאַרבּייט אין דער ווידזעווער מאַנופאַקטור אין דער שפּינעריי אַלס געהילף־מייסטער, מאָנטער, מייסטער א.ד.גל. דורך דער גאַנצער צייט בין איך געווען מאַלטרע־טירט און שיקאַנירט דורך אַלבערט קאָהן, וועלכער האָט זיך בעמיהט מיך אַראָפּצושטופּען אויף אַ נידעריגען פּאָסטען. מיט אַ יאָהר צוריק האָט ער מיר געריסען דעם לוין אויף 2 זלאָטעס אַ טאָג און דערמאָלט האָב איך איהם בעשלאָסען דערהרגענען. דערמאָלט האָב איך געקויפט ביי אַנ'־אומבעקאַנטען זעלנער אויף באַלוטער מאַרק פאַר 80 זלאָטעס אַ רעוואָלווער פון קאַליבער 6.35. נאָכדעם האָב איך אָבער פון דעם בעשלוס רעזיגנירט, ווייל איך האָב געדאַרפט פון מיין אַרבּייט אויסהאַלטען אַנ'אַלטע מוטער און מינדעריעהריגער שוועסטער. צוריק מיט 2 וואָכען, מאָנטאָג, איז צוליב דעם, וואָס עס האָט געפעהלט עלעקטריע, געווען אַנ'איבעררייס אין דער אַרבּייט. בעת דער פויזע זענען די אַרבּייטער גרופּענווייז זיך צוזאַמענגעגאַנגען. עס איז אַריינגעקומען אַלבערט קאָהן און האָט אָנגעהויבען מיך דערפאַר צו זידלען. ראַ־נערשטאָג האָט ער מיר אָפּגעזאָגט פון פּאָסטען מיט אַ צוויי־וואָכעדיגער קינדיגונג. כ'האָב דריי מאָל געפּרובט מיט איהם זיך דורכריידען, אָבער ער האָט נישט געוואָלט רעדען מיט מיר און דעם קומענדיגען מאָנטאָג האָט ער בעפוילען אַ פייער־לעשער מיך אַרויספיהרען פון דער פאַבּריק. ער האָט אויך נישט געוואָלט מיר אַרויסגעבען אַ בעשייני־גונג ,אַז איך בין אַ שפּינער־מייסטער און דערמיט האָט ער אונטערגעריסען מיין ווייטערדיגער עקזיס־טענץ. צוליב דער עוולה, האָב איך בעקומען אַ גרויסען האַס צ אַלבערט קאָהן און גאַנץ בעוואוסטזיניג בעשלאָסען איהם צו דערשיסען. צו דעם ציל האָב איך אָנגעהויבען איהם נאָכצוגעהן און דינסטאָג אינדערפריה האָב איך מיך אָנגעשטויסען אויף איהם אויף שייבלערס מאַרק, אָבער כ'האָב נאָך געהאַט אַ האָפנונג זיך אַדורכצורעדען מיט איהם און האָב נישט געשאָסען; איך בין שוין אָבער מעהר נישט געווען ביי איהם. נעכטען האָב איך בעשלאָסען ענטגילטיג זיך מיט איהם אַדורכ־צורעדען און האָב געוואַרט אויף איהם אויף טאַרגאָווע נעבען פּאַלאַץ אויף שייבלערס מאַרק. איך האָב געוואַרט אויף איהם אַ האַלבע שעה, ווען ער איז אָנגעקומען, בין איך צוגעגאַנגען צו איהם און געפרעגט:

— הי' אַלבערט, אפשר ווילען מיר זיך ענד־ליך אַדורכרעדען?

דערויף האָט ער באַלד אַרויסגעכאַפּט פון טאַש אַ רעוואָלווער. דאַן האָב איך אויך אַרויס־געכאַפּט דעם רעוואָלווער און עס דאַכט זיך מיר, אַז איך האָב דער ערשטער אויסגעשאָסען, צוליב־דעם האָבען מיר אָנגעהויבען איינער אין אַנדערען צו שיסען. ביים דריטען צו פערטען שאָס, האָב איך דערפיהלט אַז איך בין פערוואונדעט, בין איך אַראָפּ פון טראָטואַר און ווייטער געשאָסען. דער רעוואָלווער איז געווען אָנגעלאָדען מיט 6 קוילען, ווען כ'האָב אַלע אויסגעשאָסען און דערזעהען, אַז עס לויפען זיך צוזאַמען מענשען, בין איך אַוועק אין דער ריכטונג פון פּאַבּריטשנע גאַס, און ווען כ'בין געקומען אין אויספאָרשונגסאַמט אויף קילינסקאַ האָב איך אָפּגעגעבען דעם רעוואָלווער און ערקלערט אַז כ'האָב דערהרגעט אַלבערט קאָהן. איך ער־קלעהר, אַז כ'האָב בעשלאָסען איהם צו דערהרגע־נען, ווען ער וועט מיר אָפּזאָגען אַרויסצוגעבען אַ געהעריגע בעשייניגונג, אָדער מיך צוגעהמען צו דער אַרבּייט. אַ חוץ דער אויבענדערמאָנטער פראַ־זע, האָבען מיר מעהר גאָרנישט גערעדט. איך גיב נאָך צו, אַז מאָנטאָג האָב איך געזאָגט צום לייטער מאַטושיאַק, אַז כ'וועל געפונען אַ מיטעל זיך דורכ־צורעדען מיט אַלבערט'ן. צום סוף קאָן איך נאָך צוגעבען, אַז שיסענדיג איינער אין אַנדערען, זענען מיר געשטאַנען פּנים אל פּנים, אַ חוץ ווערעם האָב איך נאָך געהאַט אַ 20 קוילען מיט זיך זאַפּאַס; די קוילען האָב איך געקויפט צוזאַמען מיט דעם רע־וואָלווער. כ'האָב אַלץ דערצעהלט, און מעהר האָב איך נישט וואָס צו זאָגען.

אונטערגעשריבען: — ערוואַרד צעשינסקי.

אויפ'ן גרונד פון דער מעדיצינישער עקספּער־טיזע איז פעסטגעשטעלט געוואָרען ביי אַלבערט קאָהן: אין דער געגענד פון דער לינקער זייט פון בויך, אויף 2 פינגער אונטער דעם ריפּען־בויגען 2 אַריינגאַנגס־וואונדען פון פייער־געווער פון קליי־נעם קאַליבער. אויף דער לינקער האַנד צוויי אַ־ריינגאַנגס־וואונדען; אויף דער אויסערליכער אויי־בערפלאַכע פון דער לינקער האַנד איין אַויסגאַנגס וואונד און איבער דער וואונד, אין אַ גרויסען בלוט אויסגוס, האָט מען דורכגעטאַפּט אַ קויל. דער פער־וואונדעטער איז נאָך אַנ'אָפּעראַציע 1.40 ביינאַכט געשטאָרבען.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז צעשינ־סקי איז אַדורכגעשאָסען געוואָרען אין בויך און נאָך דער אַדורכגעפיהרטער אָפּעראַציע איז ער דעם 2 פעברואַר געשטאָרבען.

די עקספּערטיזע פון די רעוואָלווערען האָבען בעוויזען ,אַז דער רעוואָלווער, וועלכען מען האָט אָפּ־גענומען ביי צעשינסקי איז פון קאַליבער 6.35 און ביי אַלבערט קאָהן — פון קאַליבער 7.65.

די ריכטיגקייט בעשטעטיגט:

קרייז־פּראָקוראָר (—) שמיט.

אָפּשטעלען דעם וואוקס פון דירה־געלד פון 1־שטוביגע וואוינונגען

און אָפּשטעלען עקסמיסיעס אין די ווינטער־חדשים

מעמאָריאַל פון מאַגיסטראַט צום פּרעמיער באַרטעל.

(—) אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון שטאָט־ראַט האָט דער מאַגיסטראַט אָוועקגעשיקט צום פּרעמיער באַרטעל אַ מעמאָריאַל וועגן אָפּשטעלען דעם וואוקס פון דירה־געלד אויף איינשטוביגע וואוינו־נגען און אויפהאַלטען די עקסמיסיעס פון דער קאַ־טעגאָריע וואוינונגען אין דער צייט פון די ווינ־טער־חדשים.

דער מעמאָריאַל ווייזט אָן, אַז דער וואוקס פון דירה־געלד אויף די דערמאָהנטע וואוינונגען האָט שוין דערגרייכט 64 פּראָצענט פון פאַר׳־מלחמה׳דיגען דירה געלד און דאָס בעדראָהט די עקזיסטענץ פון די ברייטע מאַסען פון דער שטאָ־טישער בעפעלקערונג.

אין לאָדז איז דער ענין נוגע 74 פּראָצענט פון דער בעפעלקערונג, וועלכע וואוינט אין איינ־שטוביגע וואוינונגען.

די העכערונג פון דירה־געלד פערשלינגט די גאַנצע הוספה, וואָס די אַרבּייטער האָבען לעצ־טענס בעקומען.

ווייטער ווערט אָנגעוויזען, אַז די צאָהל עקס־מיסיעס אין לאָדז אין אַ שרעקליכע. דער מאַגיסט־ראַט האָט נישט קיין אָרט, וואו די עקסמיטירטע צו בעזעצען און זיי פריהרען אין די שרעקליכע פראָסט מיט זייערע קינדער אונטערן פרייען הי־מעל. צוליב דעם ווענדעט זיך דער מאַגיסטראַט צום פּרעמיער, אַז ער זאָל אויס'ן געזעצגעבערי־שען וועג בעוועגען, אַז די עקסמיסיעס זאָלען אָפּגע־שטעלט ווערען אין פערלויף פון די ווינטער־חדשים, ד. ה. צווישען 1־טען אָקטאָבער ביז'ן 1־טען מערץ.

פאָלקס־אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

היינט, זונטאָג, דעם 17/2, 8.30 אַ זייגער אין אָוונד, אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאַנאַ 4)

אַ פאָרלעזונג אויף ד. ט.: „ציוניזם אין דער ענגלישער ליטעראַטור"

פּרעלעגענט: רעד. י. אונגער. איינגאַנג פריי!

דינסטאָג, דעם 19/2, 8 אין אָוונד – ה' י. זאַנדבער (פּויליש): „פון בערלינער קאָנגרעס ביז צו דער וועלט־מלחמה" (1914–1878)

דינאַהנסטע פאָרלעזונג:

4434

SPLENDID SPLENDID

היינט פּרעמיערע!!!

„די ברענענדע שיף"

ריהרענדע דראַמע אין 10 אַקטען.

אין די הויפּטראָלען:

Katty Nagy i Andree Nox

מוזיק־אילוסטראַציעס אונטער דער לייטונג פון א. טשודנאָווסקי. פון 12–3 איז דער פּרייז פון אַלע פּלעצער 50 גר. און 1 זל.

אויף אונזער עקראַן וועט זיך בעווייזען „MISS POLONIA"

טרויעריגער סוף פון א טראגישער ליעבע

צוליב איפערזוכט איז א יודישער יונגערמאן יעצט בלינד און ארים.

פאריז. אין א צימער פון א האטעל אויף 5 די נאסיאן שפילט זיך איצט אב א לאנגזאמער פינאל פון א שווערער יודישער ליבעס-טראגעדיע, וועלכע האט זיך אנגעהויבען מיט אכט מאנאטען צוריק און פאר וועלכער עס צאהלט איצט טייער דער יודישער 27-יעהריגער יונגערמאן מעלער פון ליטא.

מיט א דריי פיערטעל יאהר צוריק האט א יודישער יונגערמאן, טאקי דער זעלבער מעלער אויסגעשאסען אויף זיין כלה פרל. פלינער. די ראמאנטישע דראמע איז פארגעקומען אין מערקווירדיגע אומשטענדען. מעלער האט נאך מיט דעם מיידעל געפיהרט א ליבע אין דער ליטא. פיער יאהר איז ער מיט איהר ארומגעגאנגען. נאכהער האט א ברודער פון דעם מיידעל, וועלכער וואוינט אין פאריז און האט דא אפילו אנ'אייגען הויז, אריבערגענומען די גאנצע פאמיליע אהער און ער האט אויך אריבערגענומען דעם יונגענמאן מעלער. דער יונגערמאן האט אפילו געוואוינט ביי דער כלה'ס פאמיליע. אזוי זענען דורך ווייטער א 4 יאהר.

מען האט אנגעהויבען צוגרייטען זיך צו דער חתונה. נאר דערווייל האט זיך געמאכט, אז דער כלה'ס ברודער האט פערטון דער כלה'ס נדן און נישט געקענט איהר געבען דאס געלד. דער חתן האט ערקלערט, אז ער דארף האבען א וואוינונג, און ער וועט נישט חתונה האבען אויב מען וועט איהם נישט געבען דעם נדן. דאס האט שטארק אויפגערעגט דער כלה'ס ברודער און ער האט בעשלאסען אפצולאזען דעם שידוך. ער האט גלייך פארגעשטעלט זיין שוועסטער א צווייטען יונגענמאן. דער פריהערדיגער חתן האט זיך ארויסגעצויגען פון דער וואוינונג און איז אריבער אין א האטעל.

עס האט שוין געהאלטען ביים אפגעריסען ווערען איינגאנצען.

דאך, ווען דער יונגערמאן האט זיך דערוואוסט, אז זיין כלה, מיט וועלכער ער איז ארומגעגאנגען איבער 7 יאהר, בעגעגענט זיך מיט א צווייטען, האט אין איהם אנגעצונדען זיך די איי־פערזוכט. ער האט זיך בעוואפענט מיט א רעוואלווער און אפגעווארט פאר א קינא, וואו עס זענען געווען דאס מיידעל מיט איהר נייעם חתן. ווען זיי זענען ארויס — האט מעלער אויסגעשאסען.

דאס מיידעל איז פערוואונדעט געווארען אין קאפ. מעלער איז אנטלאפען צו זיך אין האטעל.

ווען פאליציי איז געקומען צו איהם און אנגעקלאפט אין טיר, האט ער געענטפערט — באלד, איך עפען שוין!

מען האט דערהערט עטליכע רעוואלווער-שאסען, און ווען די פאליציי האט אויפגעריסען די טיר, האט זי געפונען מעלערן אויף דער ערד מיט א פערבלוטיגטען שלייף און מיט צושאסענע אויגען.

חדשים-לאנג איז מעלער אבגעלעגען אין שפיטאל לאריבואזיער. דאס מיידעל איז איבער דער צייט געזונד געווארען. דער פראצעס איז פארגעקומען. מען האט מעלערן געבראכט אין געריכט אויף א טראג-בעטעל.

מען האט איהם פערמשפט אויף 13 חדשים טורמע. נאר מעלער איז ווייטער געבליבען אין שפיטאל. וואכען און חדשים זענען דורך. ער האט מעהר די ליכטיגע שיין נישט געזעהן. איין אויג איז איינגאנצען דורכגעשאסען. א צווייט אויג זעהט קוים, קוים, בלויז צעשוואומען...

איצט האט מען איהם אויסגעשריבען פון שפיטאל, און קיין אזיל וויל מען איהם נישט צונעמען, ווייל ער איז נישט קיין פראנצויזישער בירגער. קיין ליטע קען מען איהם נישט צוריקשיקען — עס ווארט איהם דארט א בעטעל-ברויט. קיין קרובים האט ער נישט. נא וואס זאל מען איצט מיט איהם טאן? די חברים האלטען איהם אונטער. דער יודישער פריזירער, ביי וועלכען ער האט אמאל געארבייט, שטיצט איהם. א יודישער יונגערמאן גארניש פיהרט איהם ארום צו דאקטוירים.

דערווייל זיצט ער אויס זיינע טעג אינ'ם האטעל צימער. פריינד קומען. עס קומט אויך זיין געוועזענע כלה. אבער יעדעס מאל, וואס זי זעהט איהם ווערט זי קראנק פון צער און וועהטאג און ליגט שפעטער וואכענלאנג.

פ. ה.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. סאמפאניעץ.

היינט, זונטאג, דעם 17-טען ד.ח. 9 א זייגער אווענד

„די 3 כלות"

אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון זאלאטארעווסקי. רעזשי: ל. ראבינאוויטש.

15 №№ געזאנג | „די 3 כלות" פערמאנט פיל הומאר און סאטירע. „די 3 כלות" בעזיצט שעהן געזאנג און נייע טענץ.

אין „די 3 כלות" ווערט געזונגען טערצעטען, קווארטעטען און קופלעטען.

אין 4-טען אקט ווערט געזונגען דער קופלעט „וואס מיין מאמע האט געזאגט" דורך פרוי באריסאווא. שענע דעקאראציעס / עלעקטרישע עפעקטען.

מאנטאג, ד. 18-טען, 9 אווענד גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50

רומענישע חתונה

אין 3 אקטען פון ש א ר. ראל „זאכאר" — דער בעליבטער ארטיסט א. קאמפאניעץ.

דינסטאג, דעם 19-טען, 9 אין אווענד צו פאפולערע פרייזען פון 1 ביז 2.50

צום ערשטען מאל אין דעם סעזאן —

„די שווארצע חופה"

אין 5 אקטען פון קיציס. — האנדלונג: 1-טער אקט: מאביליזאציע; 2. אקט: אינטריגע צוליב ליבע; 3. אקט: צו וואס ליבע קען ברענגען; 4. אקט: דער אהיימקעהר פון מלחמה; 5. אקט: די שווארצע חופה.

מיטוואך, דעם 20-טען, 9 אין אווענד צו פאפולערע פרייזען פון 1 ביז 2.50

צום לעצטען מאל

די חלומות פון ליבע

צום לעצטען מאל

אפערעטע אין 3 אקטען מיט 25 נומ' געזאנג און טענץ פון ליליען. רעזשי: ל. ראבינאוויטש.

ס'נעמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, באריסאווא, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, קארעני, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, מאסקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.

אדמינ.: מ. ארנוואלד. מוזיק. לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען אין פילהארמאניע-קאסע.

אנאנס!!! קידצליך וויכטיג נייעס!!! אנאנס!!!

Dr. med. STUPEL

.12 Szkolna 12.

[illegible] פאר הויט-, האר און .[illegible] קראנקהייטען [illegible] שוואכע, ליכט- [illegible], רענטגען-[illegible] קווארץ- [illegible], עלעקטרא-טעראפיע.

נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

[illegible]

גילטיג דעם 17-טען פעברואר 1929

8816. יוסף שטיינבאק.

אייער פאטער קאן אייך ערגער נישט טראקטירען ווי א סובלאקאטאר.

אויב איהר קומט א היים אין אוונד פון דער ארבייט און דער פאטער וויל אייך נישט עפענען די טיר, ווענדעט אייך וועגען אנ'אינטערווענץ צו דער פאליציי.

8817. ב. ניס.

צו דאכאדאווע געהט צו 10 פראצענט צוגאב-שטייער.

8818. ש. ז. פון פיעטריקאווער גאס.

שיקט צו דעם נייעם שותף די סומע, וואס מאכט אויס אויף זיין חלק, בערעכענט לויט דעם ביז-אהעריגען גרונד-דירה-געלד.

דער אומשטאנד, וואס דאס הויז איז פערקויפט געווארען, גיט נאך נישט דעם נייעם הויזווירט דאס רעכט צו העכערן דאס דירה-געלד.

8819. וו. מאשקאוויטש פון וואלטשאנסקא 39.

עטליכע ארבייטספעהיגע שוועסטערן, אומאפהענגיג פון די איבעריגע גינסטיגע אומשטענדען, זענען א גענוגענדע מניעה צו אנערקענען אנ'אפיעקונסטווא.

8820. א שטענדיגער לעזער פון נארוטאוויטשא 21.

מען מוז האבען אויספאדערונגס-פאפירען. וועגען גענויערע פרטים, וואס שייך דער אימיגראציע-בעדינגונגען קיין בעלגיען, קאנט איהר זיך אינפארמירען אין אנ'עמיגראציע-ביורא.

שריפטשטעלערין גיט איבער א גרוס

פון פאמיליען-לעבען אין רוסלאנד.

איך בין געקומען צו דער בעוואוסטער אמעריקאנער שריפטשטעלערין קאראטהי טהאמפסאן, וועלכע האט זיך נאר וואס צוריקגעקעהרט פון א בעזוך אין סאוויעט-רוסלאנד.

מיט טהאמפסאנ'ס בעריכטען און שילדערונגען פון איראפא, וואס זי האט יאהרענלאנג געדרוקט אין דער ניו-יארקער „איווינג פאסט", האבען זיך אויסגעצייכענט מיט זייער אומפארטייאישקייט און איינגעהאלטענקייט, אפילו ווען זי האט געשריבען וועגען דעם לאנד, וואס איז פאר די לעצטע עטליכע יאהר דער צענטער פון היציגע דיסקוסיעס און א מיליאן און איינס ענטגעגענגעזעצטע, ליידענשאפטליכע מיינונגען. און טאקע צוליב דעם, און אויך ווייל זי איז א מיטגליד פון דעם געשלעכט, וואס האלט אויף דעם פונדאמענט פון פאמיליען-לעבען בין איך געווען נייגעריג צו הערען מיס טהאמפסאנ'ס איינדרוקען.

איך האב איהר ערקלערט דעם צוועק פון מיין בעזוך.

„עס איז מאדנע צו רעדען וועגען דער פרוי און דאס פאמיליען-לעבען אין רוסלאנד היינטיגע דא, אין א פיין-בעלויכטענעם און גוט אנגעמאבלירטען צימער", האט פרוי טהאמפסאן אנגעהויבען „איך וויל נישט אויסזעהן ווי א זאטער, וואס קריטיקירט דעם הונגעריגען. איך קען אבער נישט רעדען וועגען דער פרוי אין דער היינטיגער רוסלאנד און נישט טראכטען וועגען די פינסטערע, אויסגעדארטע פנים'ער מיט די אויסגעלאשענע אויגען וואס די פרויען — יונג און אלט — האבען דארטען.

„איך האב זיך גענוג אנגעזעהן די לעצטע יאהרען, אכט יאהר אין דייטשלאנד און די אנדערע מזרח-אייראפעאישע לענדער, גענוג טרויעריגע האב איך געזעהן אויף די פרויען נאך דער מלחמה. נאר אויף די פרוי אין רוסלאנד ליגט אויסגעגאסען א בעזונדערע טרויער. א צוגעקומענער צאר, וואס ווערט געבוירען פון אומזיכערקייט."

„מען קען נישט רעדען וועגען אומאפהענגיגקייט אין א לאנד, וואו דער איינצעלנער מענש רעכענט זיך בלויז אלס א טייל פון אנ'אפאראט, פון א סיסטעם. איבערהויפט, ווען עס האנדעלט זיך וועגען א פרוי, וואס טראגט איהר די פיל פריווילעגיעס, און גלייכבערעכטיגונגען, ווען זיי געהען דאס רוב געגען איהרע פונדאמענטאלע אינסטינקטען, אזוי ווייט ווי די אינסטינקטען זענען אנערקענט. צום ביישפיל, דער גאנצער הייראט-סיסטעם איז געגען די אינטערעסען און אינסטינקטען פון דער דורכשניטליכער פרוי. כאטש זי געניסט דיזעלבע רעכטען ווי דער מאן, וואס בעדייט הייראט פאר דער פרוי? עס גיט איהר א געפיהל פון זיכערקייט עס גיט איהר א גייסטיגע און מאראלישע רוהיגקייט, וועלכע שפייזט איהר נשמה און גאנצען וועזען. אין רוסלאנד איז די פאזיציע פון דער פערהייראטער פרוי נישט קלאהר פאר איהר אליין און פאר דער געזעלשאפט. צום ביישפיל, א מאן הייראט א פרוי און גיט איהר זיין נאמען און דערנעהרט אויך די קינדער, וואס ווערען געבוירען, ראן פערליבט ער זיך אין אנ'אנדער פרוי, מיט וועלכער ער האט געלעבט, און די איז אויך אנערקענט אלס זייער לעגאלע פרוי, בלייבט עס, אז די ערשטע פרוי, מיט וועלכער ער איז געזעצליך פערהייראט, און וועלכע איז די מאמע פון זיינע קינדער, דארף קאנקורירען מיט דער אנדערער, מיט דער נעכטער, פאר מעהר רעכט, איבער דעם מאן, און דערהייל זענען נאך נישט אויסגעארבייט געווארען קיין מיטלען ווי צו בעהאנדלען אזא ענין. נאר נישט, יעדע פרוי דארף זעהן געווינען וואס זי קען פון דעם מאן, און נאך א זאך, אזעלכע בעציהונגען ברוטאליזירען די גאנצע געשלעכטס-פראגע".

„די פרוי איז דאך פארט אנ'אנדער בריה, א מעהר סענטימענטאלע און ערעלערע. אויף איין דער צייט וואס די געשעהענישען אין רוסלאנד האבען דעם מאן מעהר אדער ווייניגער צוגעפאסט צו די אומשטענדען, האט נאך די נאטור פון דער פרוי, איהר גייסט, זיך פיל נישט געענדערט. זי קען אפשר איצט עסען שווארץ ברויט, אין דער צייט, וואס זי פלעגט יך האבען אויף האניג-לעקער, אבער זי קען נישט ארויסרייסען פון איהר וועזען די נאטירליכע נייגונגען פון איהר צארטער נשמה און איהרע טיף-איינגעווארצעלטע איינגעשאפטען פון בענקעניש נאך ליבע.

„פיזיאלאגיע, פיזיאלאגיע! דאס לערנט מען מיט דעם יונגען מיידעל אין דער שול, געשלעכט איז פיזיאלאגיע! און אנשטאט געבען א יונג מיידעל שפייז פאר איהר בליהענדער פאנטאזיע, אנשטאט איהר געבען צו פערשטעהן דורך ליטעראטור און בעציהונגען, אז איהר נאנצער וועזען און איהרע אבסטראקטע בענקענישען און די צאהלרייכע פראגען, וואס דערוועקען זיך אין איהר, וועלען געפינען אנ'אויסדרוק אין איין מאן, וואס וועט קומען פון ערגיץ און לעזען אלע איהרע לעבענס-פראבלעמען. לערענט מען איהר, אז עס איז גארנישטא אזא זאך ווי ליבע, און אז מען דארף נאר נאכגעבען די אינסטינקטען אזוי ווייט ווי זיי ברענגען ספעס פאר דעם לאנד און דאס פאלק, און דאס קינד ווערט דערנעהרט אויף ציניזם־ אבער די עלטערע פרוי, וועלכע האט געהאט אנ'אנדערע ערציהונג, ליידט פון דעם שרעקליך, ווייל איהרע אלע שעפערישע און פיינע אינסטינקטען ווערען פערניכטעט. און מיט שעפערישע אינסטינקטען מיין איך נישט נאר קינדער. איך מיין דעם גאנצען סכום פון געפיהלען און איבערלעבונגען, וואס בעווענען די פרוי אין איהר צו אמעגלעבען מיט דעם מאן. און דאס קען נאר געשעהען, ווען זי ווייסט, אז ער איז איהרער, ווען זי ווייסט, אז די בעציהונג וואקסט פון טאג צו טאג".

„און וואס איז די בעציהונג פון דעם מאן צו דער פרוי? בעהאנדעלט ער איהר בלויז אלס חבר אדער אלס פרוי?"

דער ענטפער איז געקומען אין א שארפען ביטערען טאן: „איך האב בעמערקט, אז דער סך-הכל פון דעם איז א מין פיינדשאפט צווישען דעם מאן און דער פרוי; א מין גלייכגילטיגקייט און וואכערינקייט, וועלכע קוקט אויס זעהר שרעקליך".

מיר האבען ווייטער גערעדט און זי האט מיר דערצעהלט, ווי לעצטענס ווערט אין רוסלאנד פערברייטעט אנ'אונגעהויערע מאס קאסמעטיק. א מיידעל וועט אפשפארען פון עסען און זיך קויפען פודער און שמינקע, זינט דער רעוואלוציע. און ווייטער האט זי מיר דערצעהלט, ווי אין רוסלאנד הויבען זיך שוין אן צו בעווייזען מארע און פאסאן־ושורנאלען. אויסלענדישע און אויך רוסישע. און די יונגע מיידלעך און פרויען קריגען זיך מיט דעם. פון א שטיקעל פראסטע סחורה, פרובירט א מיידעל נאכמאכען א קלייד „א לא פאריז", און שמוצנדענלאנג נאך דער ארבייט זיצט זי איבער דעם קליידעל. אבער זי מוז זיך היטען. זי מוז זעהען אז איהר נאכדראב זאל חלילה נישט זיין צו שעהנ; שעהנקייט פון א לייכטזיניגען און אויבערפלעכליכען סארט איז נישט אנשטענדיג און נאך מעהר א חטא, א פערברעכען, אנטי-רעוואלוציאנער; און שמעקט מיט א חטא נעגען דעם רעושים פון די פועלים און ארבייטער.

און ווייטער האב איך פרוי טהאמפסאן געשטעלט א פראגע:

„וואלט איהר געוואלט לעבען אין דעם נייעם רוסלאנד?"

זי האט אויף דעם א שמייכעל געטון:

„איך וועל אייך זאגען דעם אמת, אז עס וואלט נישט געווען גרינג פאר מיר דאס צו טון. די מאנאטען, וואס איך האב דארט פערבראכט, זענען פאר מיר געווען פון גרעסטע דערפאהרונגען אין מיין לעבען. איך האב געזעהן פאר מיר א נייעם לעבען, א נייע פאלק, א נייע לאנד, וואס האט געפאדערט איבערמענשליכע כוחות צו שאפען, און איך האב בעגעגענט ווונדערבארע מענשען מיט נידאגאנטישע כוחות און אומגעהויערען ווילען. און פיל האבען מיר די מענשען געלערענט און פיל האב איך געשעפט פון דעם נייעם גייסט. אבער אפשר בין איך שוין צו אלט צו ענדערען מיין נאטור, און זיך צופאסען צו אנ'עקזיסטענץ, וואס פאדערט אנ'אנדער סארט מענש.

ח. יפה.

די אַנטדעקונג פון שלמה המלך'ס ווייב

וואָס האָט מקריב געווען איהר לעבען פאַר'ן קעניג.

. . אין פערשידענע טיילען פון פאַלעסטינע קומען איצט פאָר אַרכעאָלאָגישע אויסגראָבונגען, וואָס ווערען אָנגעפירט פון ענגלישע געלערנטע. איבערהויפט וויכטיג און פול מיט פערשפרעכען זענען די אויסגראָבונגען, וואָס קומען פאָר אין ירושלים גופא, און די אַרכעאָלאָגען פון דער וועלט וואַרטען, אַז זעהר גרויסע און וויכטיגע ענטדעקונגען זאָלען דאָרטען געמאַכט ווערען.

אין ירושלים קומען די אויסגראָבונגען פאָר אין אַזאַ געגענד, וואו מען רעכענט, אַז דאָרט זענען געווען די קברים פון דוד המלך, שלמה המלך און זייערע נעהנטערע הויפּלייט. ביז איצט איז נאָך נישט בעריכטעט געוואָרען, אַז וועלכע עס איז וויכטיגע ענטדעקונגען זאָל מען שוין האָבען דאָרט געמאַכט. אָבער מיט עטליכע טעג צוריק האָט די צייטונג „דעילי מעיל" אין לאָנדאָן אָפּגעדרוקט אַ מאָדנעם בעריכט, וואָס איז איהר צוגעשיקט געוואָרען פון איהר עגיפּטישען קאָרעספּאָנדענט אין קאַירא.

דער בעריכט דערצעהלט, אַז די אַרכעאָלאָגען, וואָס מאַכען זייערע אויסגראַבונגען אין ירושלים, האָבען דאָרט ענטדעקט דעם קבר און די מומיע פון דער בעליבטער פרוי פון שלמה המלך. איהר נאָמען איז געווען מאַט - מאַרים און זי איז געווען פון עגיפּטישער אָפּשטאַמונג. איהר מומיע איז געלעגען אין אַן אָרון פון גאָלד. אויפ'ן קאָפּ איז געווען אַ גאָלדענע קרוין מיט אַ סך טייערע עדעלשטיינער. אויף די הענט און אויף די פינגער זענען געווען אַ סך און זעהר ווערטפולע רינגען און בראַסלעטען. די מומיע איז געווען בעדעקט מיט די טייערסטע זיידענע חפצים. דער גאָלדענער אָרון איז געשטאַנען אין אַ גרויסער קאַמער, וועלכע שלמה המלך האָט געלאָזט פאַר איהר אויפבויען באַלד נאָך איהר טויט מיט 2,897 יאָהר צוריק. די קאַמער מיט'ן אָרון און מיט דער מומיע, ד. ה., דער קבר פון שלמה המלך'ס בעליבטער פרוי, איז געבויט געוואָרען אונטער דעם פּאַלאַץ, וואו זי האָט געוואוינט.

דאָס וויכטיגסטע אין דער גאַנצער ענטדעקונג איז אָבער אַ מגילה פון פּאַרמעט פערשריבען מיט העברעאישער שריפט, וואָס מען האָט געפונען אין'ם זעלבען קבר. דער בעריכט דריקט אויס דעם חשד, אַז די מגילה איז פערשריבען מיט דער פערזענליכער האַנטשריפט פון שלמה המלך אַליין. אין דער מגילה ווערט דערצעהלט די געשיכטע וועגען דעם, ווי אַזוי מאַטי מאַרים האָט מקריב געווען איהר אייגענעם לעבען, כדי צו ראַטעווען איהר מאַן פון אַ פערשווערונג איהם צו טויטען.

אין דער מגילה ווערט דערצעהלט, אַז איינמאָל איז אַמענטאָ, דער פאָטער פון מאַטי מאַרים געקומען פון עגיפּטען צו־גאַסט צו זיין איידעם שלמה המלך און איהם געבראַכט אַ סך ווערטפולע מתנות. ווער דער אַמענטאָ איז — ווערט נישט דערצעהלט, קענטיג, אַז ער איז געווען אַן עגיפּטישער פּרינץ אָדער איינער פון די העכסטע בעאַמטע פונ'ם עגיפּטישען קעניגליכען הויף. זיין מיסיע איז געווען צו פערגיפטען שלמה המלך און פערכאַפּען דעם טראָן פאַר דעם קעניג פון מצרים. ער האָט בעאיינפלוסט זיין טאָכטער מאַטי, אַז זי זאָל דערלאַנגען איהר מאַן אַ בעכער וויין מיט סם. געוואָלט האָט עס פּאַרקומען אין אַ מאָמענט, ווען אַמענטאָ האָט געדאַרפט האָבען אַ פּריוואַטע אוידיענץ מיט שלמה המלך. די איינצעלהייטען וועגען דעם, וואָס דאַן איז פאָרגעקומען, ווערען אַזוי דערצעהלט אין דער מגילה פון שלמה המלך אַליין:

„ווען מאַטי איז אַריינגעקומען טראָגענדיג בעכערס און וויין, האָב איך בעמערקט, אַז זי איז געווען בלאַס, האָב איך זי אָבער נישט חושד געווען אין פעראַט. ווען מאַטי האָט אַריינגעגאָסען דעם וויין אין די בעכערס, האָב איך בעמערקט, אַז אַמענטאָ האָט נישט אויסגעשטרעקט זיין האַנט נאָכ'ן בעכער. דאָך, נישט האָבענדיג קיין פּערדאַכט, האָב איך צוגעטראָגען מיין בעכער צו מיינע ליפּען.

פּלוצים האָט מאַטי, וועלכע איז געשטאַנען לעבען מיר, אַרויסגעכאַפּט דעם בעכער און אויסגעטרונקען דעם וויין אַליין. פּאַר אַ פּאָר מינוט איז זי געבליבען שטעהענדיג אין דער צייט, וואָס איך בין געבליבען ווי פערשטיינערט. איהר פאָטער, מיט אַן'אויסגעשריי פון צאָרן, איז אַרויסגעלאָפען פון צימער. אַ ביסעל שפּעטער האָט זיך מאַטי אָנגעהויבען וואַקלען און איז געפאַלען טויט אין מיינע אָרעמס. דער נידערטרעכטיגער אַמענטאָ האָט מיך געוואָלט צו פערסמ'ען; אָבער זיין טאָכטער מאַטי, מיין בעליבטע פרוי, האָט געראַטעוועט מיין לעבען מקריב זייענדיג פאַר דעם מיט איהר אייגענעם לעבען".

דאָס איז די פאַקטישע זייט פון דער געשיכטע וועגען דעם, ווי אַזוי דער קבר און די מומיע פון שלמה המלכ'ס בעליבטער פרוי איז ענטדעקט געוואָרען אין ירושלים. די פראַגע איז נאָר, צי די גאַנצע געשיכטע איז אַן'אמת. עס זענען דאָ פעדהאַן עלעמענטען, וואָס וועקען אַ חשד, אַז דער בעריכט איז, אין בעסטען פאַל, שטאַרק איבערטריבען געוואָרען.

אויב די געשיכטע, וואָס ווערט בעריכטעט אין דער „דעילי מעיל" איז אַן'אמת'ע, האָט די ענטדעקונג אַן'אויסערגעוועהנליך־גרויסע אַרכעאָלאָגישע און וויסענשאַפטליכע בעדייטונג: און דאָך ווערט מיט אָט דער געוואַלדיגער ענטדעקונג נישט פערבונדען קיין איין נאָמען פון וועלכען עס איז אָנגעזעהענעם אַרכעאָלאָג, וואָס זאָל האָבען זיך בעטייליגט אין דער ענטדעקונג.

צווייטענס: — דער בעריכט גיט איבער אַ סך איינצעלהייטען און אַפילו די איבערזעצונג פון דער מגילה. אויף דעם פאָדערט זיך צייט. איז שווער זיך פאָרצושטעלען, אַז עס זאָל דורכגעהן אַזוי פיל צייט, וויפיל עס איז נויטיג צו ענטפּלעקען די אַלע איינצעלהייטען, און פאַר דער צייט זאָלען אין דער פּרעסע נישט ערשיינען די פּרעלימינאַרע בעריכטען וועגען אָט דער געוואַלדיג וויכטיגער ענטדעקונג.

און, דריטענס, זענען אין די איינצעלהייטען גופא פערהאַן איינגע פערדעכטליכע שטעלען. אַזוי, צום ביישפּיל, ווערט דאָרטען געזאָגט, אַז מען איז חושד, אַז די מגילה איז געשריבען געוואָרען מיט דער פערזענליכער האַנדשריפט פון שלמה המלך אַליין. דער פּראָצעס פון שרייבען איז אין יענער צייט געווען אַ מלאכה און פערנומען זיך מיט דעם האָבען פּראָפעסיאָנעלע שרייבערס. אַ פּעראַנטוואָרטליכער אַרכעאָלאָג וואָלט נישט חושד געווען, אַז שלמה המלך האָט פערזענליך געשריבען די מגילה, ווי ער וואָלט איהם נישט חושד געווען, אַז ער האָט פערזענליך, מיט זיינע אייגענע הענד, געמאַכט פאַר זיך אָדער פאַר זיין בעליבטע פרוי די סאַנדאַלען אויף די פיס.

אַלזאָ, — דער שרייבער פון די שורות קען נישט בעהערשען אין זיך דעם צווייפעל אין דער געשיכטע וועגען דער ענטדעקונג פון דער מומיע אין ירושלים. אויב אָבער עס זאָל זיך אַרויסווייזען, אַז די געשיכטע איז יאָ אַן'אמת'ע און זי איז פּונקט אַזאַ, ווי עס ווערט אין דער לאָנדאָנער צייטונג בעריכטעט, — דאַן האָט די ענטדעקונג אַ קאָלאָסאַלע בעדייטונג.

ערשטענס, קומט די מגילה אַליין. ווען איהר אָרטאָגראַפיע (אויסלייגעכץ) און סטיל זאָל פערגלייכט ווערען מיט דער אָרטאָגראַפיע פון שיר־השירים, קהלת און משלי, קען עס וואַרפען אַ זעהר וויכטיג ליכט אויף אָט די טיילען פון תנ"ך, — און ליכט, אויף וועלכע די ביבעל־פאָרשער וואַרטען אַזוי לאַנג.

אַן'אָריגינעלע האַנדשריפט פון יענער צייט און פון יענעם אָרט קען האָבען אַ זעהר גרויסע בעדייטונג אין דער געשיכטע פון ענטוויקלונג פון שריפט.

פּאַלעסטינע האָט זיך געפונען אויף דעם וועג צווישען עגיפּטען און אסיריא־באַבילאָניע — די צוויי לענדער, וואו די ערשטע קולטורען זענען געבוירען געוואָרען — און איהר קולטור און קונסט זענען בעאיינפלוסט געוואָרען פון אָט די צוויי לענדער. די גאָלדענע חפצים, וואָס מען האָט אין דעם קבר און אַרום דער מומיע געפונען, קענען וואַרפען אַ ליכט אויף דער ענטשטעהונג אין דער שטופע פון ענטוויקלונג פון קונסט אין פּאַלעסטינע מיט אַ דריי טויזענד יאָהר צוריק.

אין דער מגילה און אין די זאַכען, וואָס מען האָט אין דעם קבר געפונען, קען מען ענטדעקען דירעקטע און אומדירעקטע אָנדייטונגען אויף נעוויסע פאַקטען און פּאַסירונגען, וואָס זאָלען זיין פאַר אונז פון אַ זעהר גרויסען היסטאָרישען און קולטור־היסטאָרישען בעדייטונג.

אַ כעמישער אַנאַליז פון דעם מאָגען און אינגעווייד פון דער קעניגין קען בעווייזען פון וועלכען סם זי איז געשטאָרבען, און דאָס קען וואַרפען אַ ליכט אויף דער מאָדערנער פאַרמאַקאָפּעיע, ד. ה. די לעהרע וועגען מעדיצינען. אויב זי איז פערגיפטעט געוואָרען פון אַן'אָרגאַנישען גיפט, ד. ה. אַזאַ, וואָס איז ענטוויקעלט געוואָרען אין פלאַנצען, איז מעגליך, אַז די שפּורען פון דעם גיפט זענען שוין פערשוואונדען. אויב אָבער זי איז פערגיפטעט געוואָרען פון אַ נישט־אָרגאַנישען סם, פון אַ עלכען, וואָס איז צוגעגרייט געוואָרען פון זאַלצען, קען מען די שפּורען פון אָט דעם גיפט זיכער געפינען.

די ענטדעקונג פון דעם קבר און דער מומיע פון שלמה המלכ'ס בעליבטער פרוי, ווערט אין דעם בעריכט פערגלייכט מיט דער ענטדעקונג פון דעם קבר פון טוט־אַנך־אַמען, וואָס איז פאָרגעקומען מיט אַ יאָהר 5־6 צוריק. אויב די געשיכטע, וועגען דער ענטדעקונג אין ירושלים איז אַן'אמת'ע, דאַן קען די אָקיי פערגלייך נישט זיין. די ענטדעקונג פון טוט־אַנך־אַמענ'ס קבר איז געווען נישט מעהר ווי אַ גרויסע סענסאַציע. איינציגע מוזעאומס זענען רייכער געוואָרען מיט אַ צאָהל אַנטיקען פון עגיפּטישע צייטען, וואָס האָבען נאָר אילוסטרירט געוויסע נישט זעהר וויכטיגע איינצעלהייטען פון דער קונסט, רעליגיע און אַנדערע פאַ־ען פון לעבען פון יענער צייט. מיט קיין נייע היסטאָרישע אָדער קולטור־היסטאָרישע פּונקטען זענען מיר דורך אָט דער ענטדעקונג נישט בעריכערט געוואָרען. אָבער די ענטדעקונג אין ירושלים דאַרף מיט זיך ברענגען בוכשטעבליך אַ גאַנצען קוואַל פון היסטאָרישער און קולטור־היסטאָרישער אינפאָרמאַציע פון אויסערגעוועהנליך וויכטיגקייט און בעדייטונג, און אַר בערהויפּט וויכטיג דאַרף עס זיין דערמיט, וואָס דאָס דאַרף זיין די ערשטע ענטדעקונג פון איהר מין אין פּאַלעסטינע.

ל. ב—ן.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און ל גנען־קראַנקה.

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 81־27.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעכט אויך אין אין לעטשניצע, זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

„ארט"

זאַבאַדניאַ 43

יודישער קאַמער־טעאַטער

ליי־טונג: מ. בראַדערזאָן.

היינט 2 פאָרשטעלונגען:

אָנהויב 7.45 (פּאָפּולערע פּרייזען)

און 10 אין אָוונד

דער פּראַכטפולער 5. קאַרנאַוואַל־פּראָגראַם

„מאַסקאַראַד"

א. נ.

1) אובערטור. 2) דער דייטש. 3) בסוף. 4) שאלות און תשובות. 5) דער וואַלד־גזלן.

6) אַ מויד אַ צימעס. 7) אַ קרבן פון קאַרנאַוואַל. 9) דער ווייסער מאַסקאַראַד.

טעקסטען פון שלום עליכם, מ. בראַדערזאָן און י. אָבערזשאַנעק. :—: מוזיק־קאָמפּ.: דוד ביגעלמאַן. קאָנס.: י. רייגנלאַס. קאָסט.דעקאָר.: ד. מאַטוס און ש. בלום. ליכט־עפעקטען: י. יעראַזאַלימסקי.

די קאַסע איז אָפען טעגליך פון 6 אָוו., שבת פון 1.30 ביז 5 נאָכמ. און פון 7 אָוונד.

דער שוואַרצער וואָלף

(ראָמאַן).

(62

— אָהאָ! הייסט עס נישט מיט אייך אַליין זיך פעראייניגען, נאָר מיט דער גאַנצער באַנדע? מיט'ן „אינטערנאַציאָנאַלען סינדיקאַט אין די מאַסקעס"!

— ניין! נאָר מיט מיר אַליין! — האָט זיך ווערטהיימער אָפּגערופען. און איך — איך לאָז אייך איבער פרייע הענד: לעבט אייך וואו איהר ווילט, און פערנעהמט זיך מיט וואָס איהר ווילט... איך וועל מיט אייך נישט אָנפיהרען, און נישט מישען זיך אין אייערע עסקים!

וואָלדעק'ן האָט געקאָסט מיה זיך צו בעהערשען:

— איך פערשטעה נישט, אויב אַזוי, וואָס פאַר אַ ראָלע שפּילט איהר אין דער באַנדע?

ווערטהיימער האָט זיך אָנגעשפּאַרט אינ'ם ווענטעל פון דער שטול, אויסגעצויגען די פיס, און זיך רוהיג פונאַנדערגעלאַכט.

— איהר פרעגט נאָך? שוין־זשע איז איין נישט בעקאַנט פונוואַנען איך מאַך אַזאַ גוט לעבען? איהר האָט דאָך מיר ס'פאָריגע מאָל אַליין געזאָגט... ווען איהר וועט האָבען אָפּגעטון אייער שטיקעל אַרבייט, וועט איהר קומען צו מיר, און מיר וועלען ברודערליך זיך טיילען מיט'ן רויב... אויב איהר וועט עהרליך דערפילען אונזער אָפּמאַך, וועל איך זיין שטום, ווי אַ פיש!

— שאַנטאַזשיסט!

— איהר קאָנט מיך אָנרופען, ווי איהר ווילט — איך בעליידיג זיך נישט! הגם, איך מוז אייך זאָגען, אַז איך קאָן נישט פערטראָגען דאָס וואָרט...

וואָלדעק איז אויפגעשטאַנען, און זיך געלאָזט ענטשלאָסען געהן צו דער טיר.

— כאַפּט אייך דער טייוועל! איך געה אַוועק, ווייל איך האָב מורא, אַז ווען איך זאָל דאָ בלייבען נאָך אַ מינוט, וועל איך זיך נישט קאָנען בעהערשען. און ס'וועט פאָרקומען אַן'אומגליק!

די טיר האָט זיך צוגעקלאַפּט, און ס'האָט איהם נאָכגעיאָגט ווערטהיימערס הויך געלעכטער.

קאַפּיטעל צוואַנציג.

—:o:—

די מלחמה.

פּערוואַס — האָט וואָלדעק געפרעגט ביי זיך יאָגענדיג זיך אין זיין אויטאָמאָביל צילאָז אין די גאַסען — פּערוואָס האָבען איהם ווערטהיימערס פאָרשלאָגען אַזוי צורודערט?

זעלבסטפערשטענדליך, אַז שאַנטאַזש איז די עקעלהאַפטסטע זאַך אויף דער וועלט, און פאַרנעהמענדיג אַ הויכען פּאָסטען אין דער פערברעכער־וועלט, האָט דער „שוואַרצער וואָלף" געהאַט דאָס פולע רעכט צו אָפּשטויסען מיט פעראַכטונג און עקעל די קאָקעטריען פון אַזאַ שאַנטאַזשיסט, ווי ווערטהיימער.

אָבער נישט דאָס דער עיקר האָט איהם אויפגעבראַכט.

טיף אין דער נשמה האָט ער נישט געפיהלט צו ווערטהיימערן נישט קיין האַס און נישט קיין עקעל.

די רעד פונ'ם שאַנטאַזשיסט האָבען איהם אינ'ם ערשטען מאָמענט אויפגערעגט, דערנאָך דערצאָרענט — און דאָס איז נישט איינס און דאָסזעלבע.

אַלזאָ, וועגען וואָס האָט זיך דאָ געהאַנדעלט? ער האָט זיך אַליין נישט געקאָנט פערשטעהן: דער אייגענער גרימצאָרן איז פאַר איהם געווען אַ רעטעניש. די געפיהלען האָבען איהם משמעות אָנגעהויבען צו פערראַטען, און נישט פאָלגען דעם שכל.

וואָלדעק האָט זיך מיט אומרוהיגקייט דערמאָנט, ווי צום סוף געשפּרעך איז ווערטהיימערס פּנים פערשוואונדען פאַר איהם אין אַ טומאַן.

ער האָט זיך דערמאָנט, מיט וואָס פאַר אַ האַס ער האָט געקוקט אויף זיין פאַלשען שמייכעל, וואָס פאַר אַן'עקעל ער האָט געפיהלט ביי ווערטהיימערס פאַמיליערען, כלימר'שט חבר'ישען טאָן, און ווי אַזוי ער האָט געמוזט קעמפען מיט'ן פערלאַנג צו וואַרפען זיך אויף דעם חוצפה'דיגען שאַנטאַזשיסט, און אָנהויבען צו ווערגען איהם ביים גאָרגעל...

דאָס אַלץ איז דאָך געווען פולשטענדיג נישט אין אָרדענונג: ער האָט זיך דאָך געדאַרפט פונאַנדערלאַכען איהם אין פּנים גלייך, און נישט אַרויסווייזען זיין אויפרעגונג. אַזוי וואָלט ער דאָך אויך געוויס געטון, ווען ער וואָלט געווען דער פריהערדיגער מענש.

שוין־זשע האָבען איהם די פּאָר טעג פון זיין נייעם לעבען אַזוי געענדערט?

ער האָט גאָר נישט געוואָלט אין דעם גלויבען.

ער האָט דאָך געוואוסט, אַז מיט זיין „נייעם לעבען" וועט היינט געמאַכט ווערען אַ סוף איינמאָל פאַר אַלע מאָל, און אַז ער איז נישט בכוח צו שטערען זיין בעשלוס.

אין איהם האָט ווידער אויפגעוואַכט דער „שוואַרצער וואָלף", און געפאָדערט פרייהייט...

ווען ער איז ענדליך געקומען צו זיך, האָט ער דערזעהן, אַז ער געפינט זיך אין צענטר שטאָט.

איהם האָט דערעסען ארומצופלאָנטערן זיך צוועקלאָז איבער דער שטאָט, און ער האָט זיך מיט זיין מאַשין אַוועקגעשטעלט אין דער רייה פון אויטאָס, און זיך פערטיפט אין זיינע רעיונות, נישט בעמערקענדיג, וואו ער געפינט זיך, און וואָס אַרום איהם קומט פאָר.

ער האָט נישט בעמערקט, ווי צוויי לאַבוזעס זענען פאַמעליך פערבייגעגאַנגען אויפ'ן טראָטואַר, אויפמערקזאַם איינקוקענדיג זיך אין די נומערן פון די אויטאָ'ס.

זיי האָבען זיך אַוועקגעשטעלט לעם וואָלדעקס אויטאָ, פערוויכערט פאַפּיראָסען און שנעל פערשוואונדען געוואָרען.

ערשט ווען זיי זענען פערשוואונדען געוואָרען, האָט דער שכנות'דיגער שאָפער געפונען אין זיך דעם מוט צו וואָרענען וואָלדעק'ן.

דער דאָזיגער שאָפער האָט זיך אַרויסגעבויגען פון אויטאָ, און נייגעריג בעטראַכט דעם פערחלומ'טען קאָלעגע זיינעם, און — בעגעגענענדיג זיך מיט איהם מיט די בליקען, האָט ער איהם שטיל איינגערוימט:

— העי, דו! וואָס איז, ביזט אַריינגעפאַלען אין דער שוואַרצער ליסטע פונ'ם אַלטען גענעראַל פּאָפּינאַ?

(פאָרטזעצונג קומט)

שווערער שטורם אויפ'ן שווארצען ים.

עטליכע שיפען אונטערגעגאנגען.

ס אָ פ י אַ, 16 (אַטע) צוליב די שווערע שטורמען אויפ'ן שווארצען ים זענען עטליכע שיפען געזונקען. אַ פראַנצויזישער דאַמפער איז אונטערגעגאַנגען אין מיטען ים, די 47 מאַן פון דער מאַנשאַפט איז קוים געראַטעוועט געוואָרען, דאַגעגען איז נישט געראַטעוועט געוואָרען דער מאַנשאַפט פון דער אונטערגעגאַנגענער רוסישער שיף „נאָוואָראָסיסק“.

גרויסע שניי-שטורמען אין אייראָפּאַ.

ב ע ר ל י ן, 16. (ספּ. טעל.) פון גאַנץ אייראָפּאַ קומען אָן ידיעות וועגען ווייטערדיגע פרעסט און גרויסע שניי-זאַווערוכעס. די בעוועגונג אין גאַנץ נאָרוועגיען איז אָפּגעשטעלט, די עטליכע ערטער דערגרייכט דער שניי 5 מעטער הויך.

נייע פלאָט-קאָנפערענץ

וועט פארקומען דעם 15. אַפּריל.

ל אָ נ ד אָ ן, 16. (אַטע) די לאָנדאָנער „דיילי ניוס“ מעלדעט, אַז דער ענגלישער באָטשאַפטער אין אַמעריקאַ וויל צונויפרופען אַ נייע פלאָט-קאָנפערענץ אויפ'ן 15. אַפּריל.

דער אורטייל אין גרויסן געלד-פעלשער-פּראָצעס.

די אנגעקלאגטע בעקומען צו 12 יאהר טורמע.

וו אַ ר ש אַ, 16 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) פרייטאָג איז אַרויסגעגעבען געוואָרען דער אורטייל אין דעם גרויסען פּראָצעס פון די געלד-פעלשער, וועלכע זענען אויך בעשולדיגט געוואָרען אין ערמאָרדען דעם דרוקער-אַרבייטער ראַפּאַלאָוויטש. דאָס געריכט האָט פערמשפּט שפּיטאַלעוויטש'ן, גאָלדפינגער'ן, שיינמאַנ'ען, ראָזענוואַלד'ן און ראָזענפעלד'ן צו 12 יאָהר שווערע טורמע. ראָזענפעלד אַלס פּצר'משפּט'ער אין מאָרד דאַרף בעצאָהלען ענטשעדיגונג דער משפּחה פון ראַפּאַלאָוויטש'ן 32 טויזענד זלאָטיס. אַלע בעשולדיגטע דאַרפען בעצאָהלען דעם מלוכה-אוצר 62 טויזענד 255 זלאָטיס.

דער אפגאניסטאנישער בירגער-קריג.

800 מאן אומגעקומען בעת א אויפרייס

ל אָ נ ד אָ ן, 16 (אַטע). בעת דעם אויפרייס אין די פּולווער-מאַגאַזינען אין דזשעלאַלאַבאַד אין אַפגאַניסטאַן זענען אומגעקומען 800 פּערזאָן. די גאַנצע שטאָט איז פערניכטעט.

ל אָ נ ד אָ ן, 16 (אַטע). אַמאַנולאַה האָט איבערגעשיקט אַ נאָטע דער ענגלישער רעגירונג, אַז ער ערלויבט נישט, אַז ענגלישע אַעראָפּלאַנען זאָלען אַרומפליהען איבער דער אַפגאַניסטאַנישער טעריטאָריע. יעדער ענגלישער אַעראָפּלאַן וועט פון היינט אָן בעשאָסען ווערען.

די נאָטע האָט אַרויסגערופען אַן'אויפרעגונג אין לאָנדאָן.

ל אָ נ ד אָ ן, 16 (אַטע). האַביבולאַה האָט געהייסען דערשיסען דעם איידעם פון אַמאַנולאַה אַקאַפיר—צהאַן.

דער ארעסט פון געוו. דעפ. אוליטץ.

ערקלערונג פון אויסערן-מיניסטער.

וו א ר ש אַ, 16 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז אין קאַטאָוויץ אַרעסטירט געוואָרען דער דעפּ אוליץ, וועלכער איז בעשולדיגט פאַר פעלשען דאָקומענטען פאַר דעזערטירען, וואָס זענען ענטלאָפען קיין אויסלאַנד. דער אַרעסט האָט געמאַכט אַ גרויסען רושם צווישען די דייטשען אין אויבער-שלעזיען און דער „פאָלקסבונד“ האָט אָנגענומען אַנ'אָנקלאַגע צום פעלקערבונד.

אויף אַ פרעסע-קאָנפערענץ האָט דער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי וועגען דעם ענין ערקלערט, אַז אוליטץ איז אַרעסטירט געוואָרען פאַר קרימינעלע פערברעכענס דורך דער געריכטס-מאַכט און קיינער טאָר זיך נישט אַריינמישען.

די פעלקער-ליגע קען נישט אָננעהמען קיין שטעלונג זיך אַריינצומישען אין די ענינים פון דער געריכטס מאַכט. דער אויספאָרשונגס-ריכטער וועט דעצידירען, צי אוליץ וועט ווייטער בלייבען אין אַרעסט.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען-און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע נערג-זון. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. med. ALBERT GOTLIB

פּיעטריקאָווער 26,

טעלעפאָן 50-77.

אַקושער און ספּעציאַליסט פון פרויען-קראַנקה.

נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אָוועטנד.

340

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

WodnyRynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dn. 11 do 18 lutego 1929 r. wł.

Dla dorosłych:

Poeta-żebrak

(Ballada o wisielcu)

Dramat w 9 aktach. W rolach głównych: John BARRYMORE, Conrad VEIDT.

Dla młodzieży:

ROBINZON w DŻUNGLI

Obraz w 10-ciu aktach, według powieści I. R. Wyssa p. t. „Szwajcarski Robinzon“ (Serja I.)

Następny program:

„ANIOŁ ULICY“

LEKARZ DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31-08.

היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מויל-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין.

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 7 אָוועטנד.

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען.

פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

אייגענע פּראַצאַווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען.

נעהמט אָן פון 5—7 אין אָוועטנד.

Dr. med. B. Robinzon

31-86

לעכער מאשינאווע

ווערען אָנגענומען אויסצוניהען צו ביליגע פּרייזען

ביי ג. נארדמאן

29 צעגעלניאנא 29

ווינטאַג, דעם 3-טען מערץ ד. י. 4 אַ זייגער נאָכמ. צום ערשטען טערמין און 6 אַ זייגער אָוועטנד צום צווייטען טערמין ביי יעדער צאָהל מיטגלידער, וועט פאָרקומען אין אייגענעם לאָקאַל, וואָלבאָרסקאַ 20

די גענעראל-פערזאמלונג

פון דער ישיבת „אהבת תורה“, וואלבארסקא 20

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג פון דער פערזאַמלונג; 2) וואַהלען פון אַ פּרעזידיום; 3) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע; 4) מעטוינגס-בעריכט פאַר'ן יאָהר 1928; 5) פרייע פאָרשלאַגען.

בעמ.: אַלע מיטגלידער און סימפּאַטיקער ווערען געבעטען פּינקטליך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג פון „אהבת תורה“

דבית המדרש דאַלטשטאַדט, וואָלבאָרסקאַ 20.

זונטאג, דעם 24-טען פעברואַר ד. י., 4 אַ זייגער נאָכמ. קומט פאַר צום 1-טען טערמין אין אייגענעם לאָקאַל פון „בית-לחם“ וואַסקאַדניאַ 68/70

אַנ'אויסערגעוועהנליכע

גענעראל-פערזאמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואַהל פון אַ פּרעזידענט מיט 2 אַסעסאָרען, 3) בעריכט פון דער טעטיגקייט ביז איצט, 4) וואַהלען פון אַ פּרעזידיום, פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 5) בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1929 און 6) פרייע פאָרשלאַגען.

אין פאַל, ווען עס וועט נישט ערשיינען די נעהעריגע צאָהל מיטגלידער, קומט פאָר די גענעראַל-פערזאַמלונג צום צווייטען טערמין דעמזעלבען טאָג, 6 אַ זייגער אָוונט ביי יעדער צאָהל מיטגלידער.

4452

בעמ.: מ'בעט זעהר די מיטגלידער, אום כדי נישט צו פערלירען דאָס וואַהל-רעכט בייַ דער גענעראַל-פערזאַמלונג, איינצוצאָהלען דעם בייטראַג ביז'ן 22. פעברואַר אין איין ענעם פעראיינס-לאָקאַל, וואַסקאַדניאַ 68-70.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי נאָז, האַלז, אויערן קר.	10—11 2—5 6—7
ד"ר רודשאַנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין- אינערן-קראַנקהייטען פאַלאַק	1—2 7—8
ד"ר יוספּמאַן נערווען קראַנקהייטען	12—2 און זג.
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פּאַפּיערני פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד"ר קאָנמאַר כירורגישע-קראַנקהייטען.	4-5 זג. 1—2
ד"ר ווײַנבערג אינ. האַרץ לונגען-קר.	12—1, 6—7
ד"ר טמופּעל רענטגען	10—12 4—6
א. גראַדזענטשיק צאָהן-ארצט	3—7
נ. ראָזעס צאָהן-ערצט	9—2

צאָהן-פּאָגרדהאַנדלונג, בעלייכטונגען, קראָנען, פּאָמבען א. א. וו.

בייַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

האַנדלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטראָטעראַפּיע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קאָרס פאַר שטאָמלער.

אימפּפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאַג.

וויזיט אין דער שטאָט.

ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט

פרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוועטנד

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

בושעושינער 11, טעלעפאָן 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוועטנד.

ד"ר איזמיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	3½—4½
ד"ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד"ר רוביטשעק הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד"ר בערגמאַן פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּלאָמבע-מעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שמירן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהל. אינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אַפּעראַצ. אויף פערלאַנג וויזיטען אין שטאָט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך גלעגמע און בלוט

אימפּפונגען געגען שקארלאטין.

בייַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאַושינסקי סטאָמאַטאָלאָג

צאָהן-ערצט 10—1 3—6

קינסטליכע ציהן, קאָראָנען, פּאָמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאג.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87

ספּעציעל ארצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעשטראַהלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—10 פריה, 12—3 נ.מ. און פון 4—8 אָוו.

44 וויכטיג פאַר מחותנים 44

קויפט נישט קיין

מעבעל

בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט

גדאַנסקאַ (דלוגאַ)

44 Ch. LAZNIK, tel. 62-56 44

נאָר בייַ מיר קענט איהר קויפען מ ע ב ע ל שיין, גוט און ביליג בעמערק. אויך קויף איך פערשידען מעבעל, דיוואַנעס, פעלצען, נייַמאַשינען און צאָהל די העכסטע פּרייזען.

קומט און איבערצייגט אייך!

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליום מיט ספּעציאַליסטען פון אורא-לאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.

—— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוועטנד. ——

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּע (האָר-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועטנד.

אבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.

פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך

די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט פון טעקסט

אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ „

פאַר אַ מילימעטער-שורה: נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8

אויטער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufmana.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.